



ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Αθήνα, 13 Οκτωβρίου 2026

#### ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ

**Για την αντιμετώπιση του ιδιωτικού χρέους, την παροχή ουσιαστικής δεύτερης ευκαιρίας και την αποκατάσταση της κοινωνικής συνοχής**

#### ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Το ιδιωτικό χρέος εξελίσσεται σε μέγγενη της κοινωνίας και της οικονομίας. Σύμφωνα με την τελευταία Έκθεση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας της Τράπεζας της Ελλάδος τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια στο τέλος του 2025 ανέρχονταν σε 78,4 δις, με τα 72,7 δις να βρίσκονται σε funds και 5,7 δις σε τράπεζες. Παρά τους πλειστηριασμούς, την ρευστοποίηση της ακίνητης περιουσίας των οφειλετών, την ανεξέλεγκτη δράση των servicers, την σχεδόν εξαετή λειτουργία του εξωδικαστικού μηχανισμού, τη μέτρια πιστωτική επέκταση, η μείωση που συντελείται κάθε χρόνο (από 92 δις το 2019) είναι ελάχιστη. Το ιδιωτικό χρέος προς το Δημόσιο και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης διογκώνεται συνεχώς και ανεξέλεγκτα. Οι ληξιπρόθεσμες οφειλές προς τις Δ.Ο.Υ. ανέρχονταν στις αρχές του έτους, σύμφωνα με στοιχεία της Α.Δ.Α.Ε., σε 114 δις (από 107 δις πριν ένα έτος). Οι δε ληξιπρόθεσμες οφειλές προς τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης υπερβαίνουν τα 52 δις (από 34 δις που ήταν στο τέλος του 2019), παρουσιάζοντας αύξηση μεγαλύτερη από 50% κατά τη διάρκεια της διακυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας. Η Κυβέρνηση έχει αποτύχει παταγωδώς στην αντιμετώπιση του χρέους των ιδιωτών

(νοικοκυριών και επιχειρήσεων) και προς τους δημόσιους φορείς το οποίο και συνεχώς διογκώνεται.

Η Κυβέρνηση αντιμετώπισε το πρόβλημα των κόκκινων δανείων μόνο ως πρόβλημα των τραπεζών, όχι όμως των δανειοληπτών και ευρύτερα της εθνικής οικονομίας. Εκείνο που την ενδιέφερε τελικά ήταν να τα απομακρύνει από τους Ισολογισμούς των τραπεζών ώστε να αποκατασταθεί η εικόνα της φερεγγυότητάς τους, αδιαφορώντας για τις ανάγκες των δανειοληπτών. Δεν δίστασε έτσι να θυσιάσει και κάθε κοινωνικό δίκτυ προστασίας των δανειοληπτών.

Στην πραγματικότητα, η Κυβέρνηση έχει εκχωρήσει την πολιτική αντιμετώπισης του προβλήματος των κόκκινων δανείων στις εταιρίες διαχείρισης και τα funds. Δεν είναι τυχαίο ότι το μοναδικό εργαλείο ρύθμισης που τελικά έχει επιτρέψει είναι ο εξωδικαστικός μηχανισμός, στον οποίο οι τράπεζες και οι εταιρίες διαχείρισης έχουν τον πλήρη έλεγχο, έτσι ώστε μόνο δυσανάλογα και πολύ κατώτερα των προσδοκιών αποτελέσματα, σε σχέση με την έκταση του προβλήματος, να έχει να επιδείξει. Οι servicers, δίχως να δεσμεύονται από κανόνες δεοντολογίες, επιδεικνύουν αλαζονικές συμπεριφορές, αιφνιδιάζουν και εκβιάζουν τους οφειλέτες με καταγγελίες και εκκίνηση πλειστηριασμών ακόμη και την ώρα των διαπραγματεύσεων.

Η πώληση των δανείων, δίχως καμία νομοθετική μέριμνα για βιώσιμες ρυθμίσεις, εξελίχθηκε τελικά σε μία ασύδοτη κερδοσκοπική δραστηριότητα σε βάρος της εθνικής οικονομίας. Χωρίς προστασία της κύριας κατοικίας και χωρίς διαπραγματευτική δύναμη, οι δανειολήπτες μοιραία οδηγούνται, υπό την απειλή πλειστηριασμών, σε ρυθμίσεις που δεν είναι ρεαλιστικές με βάση το εισόδημά τους.

Για το ΠΑΣΟΚ πίσω από τα κόκκινα δάνεια δεν παύουν να βρίσκονται άνθρωποι, νοικοκυριά και επιχειρήσεις, που αγωνιούν και έχουν συνδέσει τις συνθήκες ύπαρξής τους με τη ρεαλιστική ρύθμιση και αποπληρωμή τους. Η αντιμετώπιση του προβλήματος του ιδιωτικού χρέους οφείλει να είναι πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας, αφορά την κοινωνική συνοχή και σταθερότητα, τη στήριξη ενός μεγάλου μέρους της πραγματικής οικονομίας, τις προοπτικές νοικοκυριών και επιχειρήσεων.

Το ΠΑΣΟΚ παρουσιάζει, έτσι, με την παρούσα πρόταση νόμου ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα για την αντιμετώπιση του τεράστιου κοινωνικού προβλήματος του ιδιωτικού χρέους, το οποίο, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνει,

- την προστασία της κύριας κατοικίας και της αξιοπρεπούς διαβίωσης των νοικοκυριών που αποδεδειγμένα βρίσκονται σε αδυναμία πληρωμής,
- την προστασία της αγροτικής περιουσίας,
- τη ρύθμιση οφειλών προς το Δημόσιο και τους ασφαλιστικούς οργανισμούς σε 120 δόσεις,
- την καθιέρωση του δικαιώματος προαίρεσης του δανειολήπτη στην αγορά του δανείου του,

- τη διαγραφή και απαλλαγή των οφειλετών από τους εξωλογιστικούς τόκους πέραν του 10% για τα δάνεια που έχουν μεταφερθεί σε αγοραστές πιστώσεων (funds)
- την προστασία των δανειοληπτών από πανωτόκια,
- τη αναμόρφωση των εξωδικαστικών μηχανισμών διευθέτησης των χρεών, με την παραγωγή κινήτρων αλλά και πρόβλεψη κυρώσεων για τους πιστωτές που δεν συμμετέχουν με ουσιαστικές προτάσεις σε αυτές,
- τη θέσπιση βελτιωμένων όρων για τη ρύθμιση των οφειλών για ρεαλιστικές και βιώσιμες ρυθμίσεις,
- προστασία των δικαιωμάτων των δανειοληπτών από αδιαφανείς, αθέμιτες και επιθετικές πρακτικές των servicers,
- την παροχή βελτιώσεων στους οφειλέτες που τηρούν με συνέπεια τις ρυθμίσεις,
- την καθιέρωση του ακατάσχετου επαγγελματικού τραπεζικού λογαριασμού,
- την αντιμετώπιση αδικιών της εποχής της πιστωτικής επέκτασης, όπως στην περίπτωση των δανείων με ελβετικό φράγκο, με τη δίκαιη κατανομή του συναλλαγματικού κινδύνου,
- την προστασία των δικαιωμάτων των εγγυητών και την οριοθέτηση της ευθύνης τους σε περίπτωση δανείων που έχουν πωληθεί σε funds,
- την κατάργηση καταχρηστικών χρεώσεων στις τραπεζικές συναλλαγές και την αποκατάσταση της διαφάνειας.

Ειδικότερα:

### **Άρθρο 1**

Με το άρθρο 1 επαναφέρεται η προστασία της κύριας κατοικίας, ενώ εισάγεται και η προστασία μίας ελάχιστης αγροτικής περιουσίας. Τα σχετικά άρθρα εισάγονται για λόγους συστηματικούς στο ν. 4738/2020, δηλαδή στον πτωχευτικό κώδικα, για τον οποίο πάντως το ΠΑΣΟΚ-Κίνημα Αλλαγής έχει δεσμευτεί για τη ριζική αναμόρφωσή του με σκοπό να ενισχυθεί ο κοινωνικός χαρακτήρας της πτώχευσης και να δοθεί έμφαση στην εξυγίανση και διάσωση των επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών συνεταιρισμών. Ειδικότερα:

#### **α) Προστασία της κύριας κατοικίας**

Μέσα στα χρόνια της οικονομικής κρίσης τα νοικοκυριά είχαν ένα σημαντικό εργαλείο να ρυθμίσουν, με βάση τις πραγματικές τους δυνατότητες, τα χρέη τους και να προστατεύσουν την κυρία κατοικία τους, τον ν. 3869/2010. Ο υπερχρεωμένος οφειλέτης, εφόσον συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις της δικαστικής ρύθμισης, είχε δηλαδή

περιέλθει χωρίς δόλο σε μόνιμη αδυναμία πληρωμής, μπορούσε να ζητήσει την προστασία της κύριας κατοικίας του, υπό την προϋπόθεση ότι σε μία μακρόχρονη ρύθμιση θα αποπλήρωνε το ποσόν που οι τράπεζες θα εισέπρατταν από τη ρευστοποίησή της. Με το ν. 4346/2015 η Κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ έθεσε ημερομηνία λήξης (την 28.2.2019, μετά και την παράταση που δόθηκε) στην προστασία της κύριας κατοικίας του ν. 3869/2010, αναπληρώνοντάς την, στη συνέχεια, από το πρόσκαιρης ισχύος σχήμα του ν. 4605/2019 που δεν άφησε κανένα απολύτως κοινωνικό αποτύπωμα. Η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας κατήργησε ολοσχερώς το Ν. 3869/2010, θεσπίζοντας έναν πτωχευτικό κώδικα που εστίαζε στην ταχύτερη δυνατή ρευστοποίηση της περιουσίας του οφειλέτη, συμπεριλαμβανομένης της κατοικίας.

Σήμερα, η ακρίβεια, ο πληθωρισμός, οι αυξήσεις επιτοκίων, οι αποτυχημένες απαντήσεις στις προκλήσεις της ενεργειακής κρίσης, η απουσία ουσιαστικών πολιτικών στήριξης ή διευθέτησης των χρεών, δοκιμάζουν ακόμη μία φορά τις αντοχές των νοικοκυριών και επιχειρήσεων και καθιστούν σε πολλές περιπτώσεις αδύνατη την αποπλήρωση των δανείων.

Πλέον χιλιάδες πλειστηριασμοί κατοικιών επισπεύδονται κάθε μήνα από τις εταιρίες που έχουν αγοράσει ή αγοράζουν τα δάνεια, αποβλέποντας στο γρήγορο κέρδος τους μέσα από τη ρευστοποίηση των κατοικιών των νοικοκυριών. Ο εξωδικαστικός μηχανισμός του πτωχευτικού κώδικα που ψήφισε πριν από έξι χρόνια η Κυβέρνηση, παρά τις συνεχείς τροποποιήσεις του, εμφανίζει κατώτερα των προσδοκιών αποτελέσματα. Ποτέ δε άλλοτε στο παρελθόν οι πολίτες δεν απειλούνταν με τόσο μαζικούς πλειστηριασμούς πρώτης κατοικίας. Ποτέ, όμως, δεν ήταν και τόσο απροστάτευτοι όσο σήμερα.

Είναι γι' αυτό επιβεβλημένο, προκειμένου να αποφευχθούν τραγικά αδιέξοδα των ευάλωτων νοικοκυριών, να αποκατασταθεί, αξιοποιώντας και όλα τα σύγχρονα μέσα που παρέχουν στους πιστωτές πλήρη πρόσβαση στα οικονομικά στοιχεία ώστε να αποτρέπεται ο κίνδυνος καταχρήσεων, το πλέγμα προστασίας της κύριας κατοικίας που προέβλεπε ο ν. 3869/2010.

Σε αυτή τη εξαιρετικά δυσχερή για τα νοικοκυριά συγκυρία δεν μπορεί κανείς να αγνοήσει την αναγκαιότητα προστασίας της κύριας κατοικίας. Το ΠΑΣΟΚ-Κίνημα Αλλαγής, έχοντας μεριμνήσει για την προστασία της κατοικίας των νοικοκυριών στα δύσκολα χρόνια των μνημονίων, αναλαμβάνει εκ νέου την πρωτοβουλία να επαναφέρει τα θεμέλια της προστασίας της κατοικίας του ν. 3869/2010, αξιοποιώντας και τις προτάσεις που έχουν υποβληθεί από κοινωνικούς φορείς και επιστημονικές ενώσεις.

Οι συνθήκες, άλλωστε, για την επανεισαγωγή της προστασίας της κύριας κατοικίας είναι πλέον περισσότερο ώριμες από κάθε άλλη φορά, λαμβάνοντας υπόψη και τη διασφαλισμένη πλέον πρόσβαση, σύμφωνα με το άρθρο 79, των πιστωτών σε όλα τα κρίσιμα οικονομικά δεδομένα του δανειολήπτη (άρση του φορολογικού και

τραπεζικού απορρήτου), γεγονός που αποκλείει τους στρατηγικούς κακοπληρωτές. Η προστασία της κύριας κατοικίας αναγνωρίζεται σήμερα ως το αναγκαίο συστατικό ενός πτωχευτικού δικαίου με κοινωνικό χαρακτήρα. Δεν υπάρχει, άλλωστε, σύγχρονη ενωσιακή οδηγία σχετική τον τραπεζικό δανεισμό ή τη διαχείριση των πιστώσεων που να μην έχει αναφορές σε αυτή. Η Οδηγία για την αναδιάρθρωση των χρεών και την αφερεγγυότητα (2019/1023) αφήνει όλο το χώρο (στο άρθρο 23) για την προστασία της κύριας κατοικίας από τη ρευστοποίηση μέσω μιας μακροπρόθεσμης ρύθμισης.

Προϋπόθεση, εξάλλου, για το δικαίωμα εξαίρεσης της κατοικίας από τη ρευστοποίηση, είναι να έχει επιδιώξει ο οφειλέτης τους τελευταίους δώδεκα μήνες πριν την υποβολή της αίτησης, δίχως αποτέλεσμα, τη διευθέτηση των οφειλών του μέσω του εξωδικαστικού μηχανισμού. Η αποκατάσταση της προστασίας της κύριας κατοικίας θα προσφέρει στα υπερχρεωμένα νοικοκυριά μία ουσιώδη διαπραγματευτική δύναμη για την επιδίωξη μίας ρεαλιστικής και κατάλληλης ρύθμισης στο πλαίσιο των εξωδικαστικών μηχανισμών που αναμορφώνονται και αναβαθμίζονται με την παρούσα πρόταση νόμου, ώστε στην πράξη να είναι μικρότερη η ανάγκη προσφυγής στη δικαστική προστασία.

Με το παρόν άρθρο επαναφέρεται η προστασία της κύριας κατοικίας, με την περίμετρο της προστασίας να καταλαμβάνει σε κάθε περίπτωση την κατοικία των αδύναμων κοινωνικών ομάδων. Ειδικότερα:

Με το άρθρο 92Α κάθε φυσικό πρόσωπο, ανεξαρτήτως επαγγελματικής ιδιότητας, που βρίσκεται σε αποδεδειγμένη αδυναμία πληρωμής μπορεί να σώσει την κατοικία του, ρυθμίζοντας οφειλές μέχρι το ύψος της αξίας της. Η αξία της κύριας κατοικίας που ο οφειλέτης έχει το δικαίωμα να εξαιρεθεί από τη ρευστοποίηση δεν μπορεί να υπερβαίνει για έναν άγαμο οφειλέτη τις 200.000 ευρώ, αυξάνεται όμως ανάλογα με τα μέλη της οικογένειας και μπορεί να ανέλθει μέχρι τις 310.000 ευρώ για μία τετραμελή οικογένεια.

Για την εξαίρεση της κύριας κατοικίας από τη ρευστοποίηση, ο οφειλέτης υποχρεούται να καταβάλλει σε μία μακρόχρονη ρύθμιση το ποσό που αντιστοιχεί στην αξία ρευστοποίησης της κατοικίας. Για τον καθορισμό της διάρκειας αποπληρωμής λαμβάνονται υπόψη οι δυνατότητες του οφειλέτη, σε συνάρτηση με το συμφέρον των πιστωτών για τη βέλτιστη διάρκεια εφικτής αποπληρωμής. Η διάρκεια της ρύθμισης μπορεί έτσι να φθάνει τα 35 έτη. Προβλέπεται, εξάλλου, η δυνατότητα των πιστωτών να αιτούνται ανά πέντε έτη τη σύντμηση του χρόνου αποπληρωμής, εφόσον έχει βελτιωθεί σημαντικά το εισόδημα του οφειλέτη, όπως άλλωστε και η δυνατότητα του οφειλέτη να ζητήσει την παράταση της ρύθμισης μέχρι τα 35 έτη, εφόσον έχει επιδεινωθεί το εισόδημά του.

Ειδικά για την πρώτη τριετία, λόγω της αδυναμίας του οφειλέτη, το δικαστήριο μπορεί να θεσπίσει μειωμένες δόσεις καταβολής. Η ρύθμιση είναι έντοκη, ωστόσο,

εφόσον πρόκειται για ευάλωτο οφειλέτη, ο τόκος υπολογίζεται επί της μηνιαίας δόσης που αφορά την αποπληρωμή του κεφαλαίου και για χρονικό διάστημα ενός μηνός.

Το άρθρο 92B ρυθμίζει τη δυνατότητα συνεισφοράς του Δημοσίου στην περίπτωση που ο οφειλέτης αδυνατεί να καλύψει πλήρως τη δόση της ρύθμισης.

Σκοπός της προστασίας της κατοικίας είναι να δημιουργήσει ένα δίκτυ ασφαλείας, ώστε οι οφειλέτες να είναι σε θέση να εκπληρώνουν από μόνοι τους, δίχως κρατική υποστήριξη, τις υποχρεώσεις που προκύπτουν για τη διάσωση της κύριας κατοικίας τους. Έχοντας απαλλαγεί από το υπέρμετρο χρέος και έχοντας διασφαλίσει αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης, οι οφειλέτες έχουν πλέον όλα τα κίνητρα και τις προϋποθέσεις να ανακτήσουν το εισόδημα που θα τους επιτρέπει να είναι συνεπείς στη ρύθμιση. Άλλωστε, η δυνατότητα αποπληρωμής μέσα σε χρονικό διάστημα έως και 35 έτη οδηγεί σε προσιτές καταβολές, ενώ η σχετική διάταξη επιτρέπει, για την αρχική τουλάχιστον περίοδο, τη δυνατότητα μειωμένων καταβολών υπό προϋποθέσεις.

Παρά ταύτα δεν αποκλείεται, μία κατηγορία αδύναμων συμπολιτών να μην είναι σε θέση να ανταποκριθεί για μία ορισμένη περίοδο στη ρύθμιση για την εξαίρεση της κατοικίας από τη ρευστοποίηση. Για τις περιπτώσεις αυτές προβλέπεται η δυνατότητα συνεισφοράς του Δημοσίου. Ας μην παραβλέπεται, άλλωστε, ότι η βίαιη ρευστοποίηση της κατοικίας αδύναμων νοικοκυριών αναπόφευκτα θα οδηγούσε τα νοικοκυριά αυτά, έτσι κι αλλιώς, στο κοινωνικό σύστημα της παροχής επιδότησης ενοικίου. Έτσι, προβλέπεται η δυνατότητα υποβολής αίτησης επιδότησης των δόσεων αποπληρωμής, με βάση τα κοινωνικά κριτήρια της νομοθετικής ρύθμισης για την επιδότηση ενοικίου, όπου η τοκοχρεολυτική δόση για την εξαίρεση της κατοικίας από τη ρευστοποίηση θα επέχει τη θέση του αντίστοιχου ενοικίου.

Το νέο άρθρο 92Γ στο ν. 4738/2020 προβλέπει την προσωρινή προστασία της κατοικίας μέχρι την κήρυξη της πτώχευσης και τη ρύθμιση από το πτωχευτικό δικαστήριο της οφειλής του άρθρου 92Α. Με αυτό τον τρόπο αποτρέπεται ο κίνδυνος υποβολής προσχηματικών αιτήσεων. Εφόσον πιθανολογείται η αποδοχή της αίτησης ο δικαστής αναστέλλει τη διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης που έχει εκκινήσει ή ήθελε προκύψει.

## **β) Προστασία αγροτικής περιουσίας**

Με την προτεινόμενη διάταξη (άρθρο 92Δ), επίσης, προστατεύεται για τον αγρότη με αντίστοιχους όρους με αυτούς της πρώτης κατοικίας όση έκταση αγρών είναι αναγκαία για να εξακολουθεί να ασκεί το επάγγελμά του και να καλύπτει τις βιοτικές του ανάγκες. Το σχετικό άρθρο εντάσσεται επίσης στο ν. 4738/2020 ως άρθρο 92Δ.

Προϋπόθεση για την οικονομική και κοινωνική επανένταξη του υπερχρεωμένου οφειλέτη είναι αυτός να παραμείνει παραγωγικός, δηλαδή να μπορεί να καλύπτει τις

εύλογες δαπάνες διαβίωσης του ίδιου και της οικογένειάς του. Ωστόσο, υπάρχουν περιουσιακά στοιχεία τα οποία, αν ρευστοποιηθούν, ουσιαστικά αποκλείουν τον οφειλέτη από την άσκηση του μοναδικού επαγγέλματος, το οποίο με βάση την πείρα και τα προσόντα του είναι σε θέση να ασκήσει. Τέτοια περίπτωση είναι αυτή των γεωργών ή των κτηνοτρόφων.

Η ρευστοποίηση της ακίνητης αγροτικής περιουσίας ουσιαστικά οδηγεί στην περιθωριοποίηση των οφειλετών, οι οποίοι δυσχερώς θα μπορούσαν να ενσωματωθούν σε άλλη αγορά εργασίας. Ως εκ τούτου είναι εύλογο, με βάση τους σκοπούς της πτώχευσης του φυσικού προσώπου, να υπάρχει δυνατότητα εξαίρεσης των περιουσιακών στοιχείων που εξασφαλίζουν τη συνέχιση της παραγωγικότητας και την εργασιακή υπόσταση του οφειλέτη. Άλλωστε, στις περισσότερες περιπτώσεις, η αναγκαστική ρευστοποίηση της αγροτικής περιουσίας, ενόψει και των ηθών που επικρατούν στις αντίστοιχες περιοχές, είναι ιδιαίτερα δυσχερής και προκαλεί συγκρούσεις. Η δυνατότητα ρύθμισης με την αποπληρωμή ενός εύλογου για την εξαίρεση αυτή ποσού διασφαλίζει τελικά και την καλύτερη ικανοποίηση των πιστωτών.

Με το νέο άρθρο 92Δ στο ν. 4738/2020, προβλέπεται, έτσι, η δυνατότητα του αγρότη οφειλέτη να ζητήσει την εξαίρεση από τη ρευστοποίηση τόσης αγροτικής ακίνητης περιουσίας του όσης θα του επιτρέψει να εξακολουθεί να ασκεί το επάγγελμά του και να διαφυλάττει ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης για τον ίδιο και την οικογένειά του. Το δικαστήριο κρίνει, με βάση τις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής, την έκταση που θα μπορούσε να προσλάβει η εξαίρεση ρευστοποίησης. Η διάσωση της αγροτικής περιουσίας συντελείται με ανάλογους όρους με αυτούς της κύριας κατοικίας, δηλαδή με την καταβολή μέσα από μία μακρόχρονη ρύθμιση της αξίας ρευστοποίησης των ακινήτων.

## **Άρθρο 2**

Με το άρθρο 2 κατοχυρώνεται το δικαίωμα προαίρεσης του δανειολήπτη στην αγορά του δανείου του.

Η πώληση των δανείων είναι μία δυσμενής εξέλιξη όχι μόνο για τους δανειολήπτες αλλά και για την εθνική μας οικονομία, αφού τα δάνεια από εργαλεία ανάπτυξης και προαγωγής της μετατρέπονται σε εμπορεύματα για να κερδοσκοπούν τρίτοι. Σύμφωνα με την τελευταία Έκθεση χρηματοπιστωτικής σταθερότητας της Τράπεζας της Ελλάδος (Μαίος 2026) οι servicers διαχειρίζονται για λογαριασμό αγοραστών πιστώσεων (funds) 81,5 δις ευρώ δάνεια, τα οποία στη συντριπτική πλειοψηφία παραμένουν κόκκινα. Έτσι τα δάνεια που έχουν μεταφερθεί έξω από τις τράπεζες ανέρχονται στο πρωτόγνωρο και υπέρογκο 33% του ΑΕΠ, με αποτέλεσμα τελικά ένα

μεγάλο μέρος της πραγματικής μας οικονομίας να είναι εγκλωβισμένο και εκτεθειμένο στις επιθυμίες και τις επιδιώξεις κερδοσκόπων.

Με την πώληση του δανείου ο δανειολήπτης υποχρεώνεται να συνεχίσει την πιστωτική του σχέση με μία εταιρία που τελικά όχι μόνο δεν είναι η τράπεζα που εμπιστεύτηκε αλλά δεν είναι ούτε καν τράπεζα. Απέναντί του ως δανειστής βρίσκεται πλέον μία αλλοδαπή, αγνώστου προέλευσης, εταιρία, η οποία δεν νοιάζεται για τη φήμη της, δεν ενδιαφέρεται για την πραγματική μας οικονομία και δεν υπάγεται σε καμία ουσιαστική εποπτεία. Οι αγοραστές πιστώσεων (funds) εστιάζουν στην τιμή που αγοράζουν τα δάνεια και στις «διαπραγματεύσεις» που ακολουθούν με τους δανειολήπτες, μετά την πώλησή τους, αυτό που κυρίως τα ενδιαφέρει είναι η ταχύτερη απόδοση της επένδυσής του με υψηλές προκαταβολές ή ρευστοποίηση της ακίνητης περιουσίας του οφειλέτη.

Το δικαίωμα προαίρεσης θεσπίζεται σε σχέσεις που έχουν έντονο το στοιχείο της εμπιστοσύνης και της εξάρτησης. Εν προκειμένω αντισταθμίζει την ανασφάλεια που συνεπάγεται η πώληση του δανείου για τον δανειολήπτη και αποτελεί μία τελευταία ευκαιρία να την αποτρέψει. Δεν αφορά, όπως υποστήριξε η Κυβέρνηση, διαδικασίες αφερεγγυότητας, ούτε ασφαλώς παραβιάζεται η πτωχευτική αρχή της μη χειροτέρευσης της θέσης του διαφωνούντος πιστωτή. Η τράπεζα είναι ελεύθερη να αποφασίσει αν θα πωλήσει το δάνειο, ο δε δανειολήπτης δεν αποκτά καμία αξίωση να αγοράσει το δάνειό του, αλλά αξίωση μόνο να προτιμηθεί ως αγοραστής σε περίπτωση που η τράπεζα αποφασίσει τελικά να το πουλήσει. Η θέση της τράπεζας δεν χειροτερεύει, αφού η πώληση γίνεται μόνο εάν αυτή το αποφασίσει και, μάλιστα, στη ρύθμιση της παρούσας πρότασης νόμου, σε τιμή προσαυξημένη σε σχέση με την τιμή που θα πωληθεί στο fund.

Το δικαίωμα προαίρεσης δίνεται στον δανειολήπτη που πληροί τις απαιτήσεις του Κώδικα Δεοντολογίας, δικαιολογείται δηλ. με βάση το ιστορικό του, την προηγούμενη καλόπιστη συμπεριφορά του και είναι συνεργάσιμος. Η τιμή πώλησης του δανείου ορίζεται προσαυξημένη σε σχέση με την τιμή που θα προσφερθεί στο fund, έτσι ώστε η πώληση στον δανειολήπτη να είναι επωφελής και για την τράπεζα. Συγχρόνως, έτσι εξισορροπούνται τυχόν αποκλίσεις μεταξύ των δανείων που προορίζονται για πώληση. Ο δανειολήπτης, έχοντας πλέον την προοπτική μίας μεγάλης ελάφρυνσης, μπορεί, αν όχι με τις δικές του δυνάμεις, να επιδιώξει, με ευνοϊκότερους όρους, την αναχρηματοδότηση της οφειλής του.

Το δικαίωμα προαίρεσης παρέχεται στον δανειολήπτη σε κάθε μεταπώληση του δανείου που πραγματοποιείται μεταξύ αγοραστών πιστώσεων. Δεν ισχύει, όμως, το δικαίωμα προαίρεσης αν ο αγοραστής του δανείου πρόκειται να μεταβιβάσει το δάνειο σε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα εγκατεστημένο στην Ελλάδα. Ρητά ορίζεται ότι το εν λόγω δικαίωμα προαίρεσης καταλαμβάνει και την περίπτωση των πωλήσεων των δανείων που πραγματοποιούνται με τιτλοποίηση σύμφωνα με τα άρθρα 10 και 14 του ν. 3156/2003.

Τέλος, διασφαλίζεται η δημοσίευση του ύψους των μεταβιβαζόμενων δανείων και του τιμήματος αυτών στο δημόσιο βιβλίο του άρθρου 3 του Ν. 2844/2000 (ενεχυροφυλακείο) ώστε να είναι σε θέση ο δανειολήπτης να παρακολουθεί και να ελέγχει την άσκηση του δικαιώματός του.

### **Άρθρο 3**

Με το άρθρο 3 εισάγοντα δύο σημαντικές διατάξεις για τον περιορισμό της οφειλής που διογκώνεται λόγω των εξωλογιστικών τόκων ή των πανωτοκίων. Ειδικότερα:

Με την πρώτη παράγραφο προβλέπεται η διαγραφή πέραν του 10% των λεγόμενων εξωλογιστικών τόκων κατά τη μεταφορά των δανείων και πιστώσεων από τις τράπεζες στους αγοραστές πιστώσεων. Οι δανειολήπτες δεν υποχρεούνται να αποπληρώσουν, μετά τη μεταφορά του δανείου εκτός τραπεζής, τους τόκους που τηρούσαν οι τράπεζες εξωλογιστικά. Με βάση το άρθρο 150 του ν. 4261/2014 οι τράπεζες υποχρεούνται να παύουν τη λογιστικοποίηση των τόκων δανείων ή λοιπών πιστώσεων, μετά από τρεις ή έξι μήνες, από τότε που αυτοί παραμένουν ανείσπρακτοι. Οι δανειολήπτες, λόγω της εξωλογιστικής τήρησής τους, λαμβάνουν ελλιπή ενημέρωση και πολλές φορές αιφνιδιαάζονται από το υπέρογκο ύψος τους, στο οποίο και εξαιτίας του ανατοκισμού οι εξωλογιστικοί τόκοι διαμορφώνονται. Εξάλλου, κατά την πρακτική που ακολουθείται οι εξωλογιστικοί τόκοι δεν υπολογίζονται κατά την πώληση του δανείου αφού η τιμή αγοράς καθορίζεται με βάση την καθαρή λογιστική αξία και, ανάλογα με τις εξασφαλίσεις ορίζεται, το ποσοστό αγοράς επί της ονομαστικής αξίας των δανείων που μεταβιβάζονται. Ωστόσο, οι servicers αξιώνουν τους λογιστικούς τόκους ή μέρος αυτών ή τους χρησιμοποιούν ως απειλή για την περίπτωση που ο δανειολήπτης δεν ανταποκριθεί στη ρύθμιση που του επιβάλλουν. Πλέον με την προτεινόμενη διάταξη καταργείται η δυνατότητα των αγοραστών πιστώσεων (funds) να αξιώνουν από τους δανειολήπτες τους εξωλογιστικούς τόκους.

Με τη δεύτερη παράγραφο περιορίζονται οι συνέπειες από την επιβολή των λεγόμενων πανωτοκίων. Ειδικότερα:

Με το άρθρο 39 του ν. 3259/2004 καθιερώθηκε η αρχή ότι η συνολική ληξιπρόθεσμη οφειλή από κάθε είδους συμβάσεις δανείου ή πιστώσεων που συνομολογούνται ή έχουν συνομολογηθεί με πιστωτικά ιδρύματα δεν μπορεί να υπερβαίνει το τριπλάσιο του ληφθέντος κεφαλαίου ή στην περίπτωση των αλληλόχρεων λογαριασμών το τριπλάσιο του υπολοίπου αυτών κατά την τελευταία εκταμίευση. Για να προσδιοριστεί δε το υπόλοιπο της οφειλής αφαιρούνται από το τριπλάσιο αυτό οι πραγματοποιηθείσες καταβολές. Το άρθρο αυτό αφορούσε, όπως προκύπτει από τις διατυπώσεις του, και κάθε δάνειο ή πίστωση που και εφεξής θα χορηγούνταν.

Ωστόσο, στην τελευταία περίπτωση, η συνολική οφειλή μπορεί να επεκτείνεται και πέραν του τριπλασίου όταν έχει εκδοθεί διαταγή πληρωμής ή έχει ασκηθεί αγωγή. Μετά από αυτές η οφειλή μπορεί να επιβαρύνεται με πανωτόκια και δεν ισχύει πλέον το όριο του τριπλασίου. Έτσι, σήμερα πολλοί καταναλωτές και επιχειρήσεις, οι οποίοι απέβλεπαν στη ρεαλιστική ρύθμιση των οφειλών τους, αντιμετωπίζουν, εξαιτίας της απουσίας τα προηγούμενα χρόνια βιώσιμων προτάσεων ρύθμισης και της δυστοκίας και αποτυχίας των εξωδικαστικών μηχανισμών ή προσπαθειών ρύθμισης, υπέρογκες αξιώσεις που υπερβαίνουν κατά πολύ μάλιστα το τριπλάσιο της οφειλής. Η δεύτερη παράγραφος του άρθρου προβλέπει έτσι για όσους αντιμετωπίζουν τέτοιες υπέρογκες απαιτήσεις, να λάβουν την εν λόγω προστασία του τριπλασίου, ανεξαρτήτως της έκδοσης διαταγής πληρωμής ή άσκησης αγωγών. Ακόμη, λοιπόν, και αν έχουν εκδοθεί διαταγές πληρωμής ή ασκηθεί αγωγές, η οφειλή δεν μπορεί να υπερβαίνει και για τις περιπτώσεις αυτές και μέχρι έξι μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος το τριπλάσιο του ληφθέντος κεφαλαίου, αφαιρουμένων των καταβολών.

Επισημαίνεται ότι το σχέδιο νόμου της Κυβέρνησης με τίτλο «Ενίσχυση εποπτείας των υπό διαχείριση απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις κλπ», το οποίο έχει τεθεί σε διαβούλευση, εισάγει με το άρθρο 221 στο ν. 5072/2023 νέο άρθρο 37B για το «ανώτατο όριο τοκοφορίας απαιτήσεων». Ωστόσο, η ισχύς του άρθρου 39 του ν. 3259/2004 στην πραγματικότητα υπονομεύεται αφού στερεί τη δυνατότητα από τους οφειλέτες να απαιτήσουν την επιστροφή των ποσών που καθ' υπέρβαση του ορίου υπό την ισχύ του άρθρου αυτού εισπράχθηκαν. Συγχρόνως, δεν αντιμετωπίζει την κατά τον παραπάνω τρόπο διόγκωση της οφειλής πέραν του τριπλασίου.

#### **Άρθρο 4**

Με το άρθρο 4 εισάγεται ρύθμιση οφειλών 120 μηνιαίων δόσεων προς τη φορολογική διοίκηση, τους ασφαλιστικούς φορείς και τους Δήμους.

Οι παλαιότερες ρυθμίσεις οφειλών (ενδεικτικά οι ρυθμίσεις σε 100 και σε 120 μηνιαίες δόσεις) αποτέλεσαν μια ανάσα για τους επαγγελματίες και τις επιχειρήσεις. Ωστόσο, η δύσκολη οικονομική συγκυρία στη χώρα κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, η πανδημία του COVID-19 και η ενεργειακή κρίση, ο πληθωρισμός και η ακρίβεια που έχουν ακολουθήσει, διαμορφώνουν ένα ασφυκτικό πλαίσιο για τους οφειλέτες, οι οποίοι βλέπουν τον οικονομικό τους προϋπολογισμό να ανατρέπεται πλήρως και ασφυκτιούν. Με δεδομένες λοιπόν τις συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί σήμερα, είναι αναγκαίο να δοθεί η δυνατότητα στους οφειλέτες να εντάξουν τις οφειλές τους προς τη φορολογική διοίκηση, τους ασφαλιστικούς φορείς και τους Δήμους σε μια γενναία ρύθμιση οφειλών 120 δόσεων.

Εκτός της ανωτέρω κατηγορίας των παλιών οφειλετών που έχασαν τη ρύθμιση γιατί δεν μπόρεσαν να ανταποκριθούν ταυτόχρονα στην πληθώρα υποχρεώσεων, η ενεργειακή κρίση και η ακρίβεια ως συνεπακόλουθο αυτής αλλά και της ακολουθούμενης κυβερνητικής πολιτικής, έχουν δημιουργήσει νέα γενιά οφειλετών όπως αποδεικνύεται (ενδεικτικά) από τα στοιχεία της ΑΑΔΕ και του ΚΕΑΟ.

Ακριβώς αυτή η ζοφερή κατάσταση που απειλεί την κοινωνική συνοχή, τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων αλλά και τα δημόσια οικονομικά επιβάλλει την ανάγκη μιας νέας γενναίας ρύθμισης-ευκαιρίας για τους οφειλέτες. Και ως απάντηση στην κατάσταση αυτή, προτείνονται με την παρούσα πρόταση νόμου τα ακόλουθα:

α) Για όσους έχουν μέχρι σήμερα ληξιπρόθεσμες βεβαιωμένες οφειλές προς τη Φορολογική Διοίκηση, τους φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης και τους Δήμους μπορούν να ρυθμίσουν τις οφειλές αυτές σε έως και εκατόν είκοσι (120) μηνιαίες δόσεις. Προϋπόθεση το ποσόν της κύριας οφειλής να μην υπερβαίνει το ποσόν των 500.000 ευρώ

β) Η ένταξη στη ρύθμιση του παρόντος άρθρου γίνεται χωρίς προκαταβολή για οφειλές έως εκατό χιλιάδες ευρώ (100.000), ενώ προβλέπεται κλιμακούμενη προκαταβολή από 1% έως 5% για τις υπόλοιπες περιπτώσεις.

γ) Προβλέπεται ανάλογα με τον αριθμό των δόσεων έκπτωση 40-85% επί των προσθέτων τελών και προσαυξήσεων ανάλογα με τον αριθμό των δόσεων εξόφλησης της οφειλής (όσο λιγότερες οι δόσεις τόσο μεγαλύτερη η έκπτωση). Ειδικά στην περίπτωση εφάπαξ καταβολής του συνόλου της οφειλής εντός 30 ημερολογιακών ημερών από την αίτηση υπαγωγής στη ρύθμιση, εκπίπτει το σύνολο των προσαυξήσεων και προστίμων.

δ) Η οφειλή χωρίζεται σε δύο μέρη, με το πρώτο να ανέρχεται στο 70% της οφειλής και το δεύτερο στο υπόλοιπο 30%. Σε ρύθμιση έως και 120 δόσεις υπάγεται το πρώτο μέρος της οφειλής, ενώ το δεύτερο παραμένει άτοκο. Το πρώτο, ωστόσο, μέρος της οφειλής δεν μπορεί να είναι μικρότερο του ύψους που ανέρχεται η κύρια οφειλή χωρίς προσαυξήσεις και πρόστιμα. Εφόσον ο οφειλέτης ολοκληρώσει την αποπληρωμή του πρώτου μέρους, σύμφωνα με τους όρους που έχουν οριστεί, το δεύτερο μέρος που αντιστοιχεί στο 30% διαγράφεται.

ε) Στις περιπτώσεις που προβλέπεται προκαταβολή πιστώνεται στο πρώτο μέρος της οφειλής.

στ) Το επιτόκιο της ρύθμισης ανέρχεται σε 3%

ζ) Όσοι υπάγονται στη ρύθμιση και τηρούν τους όρους της δικαιούνται να λάβουν αποδεικτικό φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας διμηνιαίας ισχύος.

η) Για όσους είχαν ενταχθεί σε προηγούμενη ρύθμιση και την έχασαν μπορούν να αιτηθούν είτε την αναβίωση της παλιάς ρύθμισης οφειλών είτε την ένταξη στη νέα ρύθμιση των 120 δόσεων.

θ) Στη ρύθμιση μπορούν να ενταχθούν για το υπόλοιπο της οφειλής τους και όσοι έχουν προηγούμενες ρυθμίσεις.

Η αίτηση για ένταξη στη ρύθμιση μπορεί να υποβληθεί μέχρι και την 31<sup>η</sup> Δεκεμβρίου 2026. Με ΚΥΑ ρυθμίζονται ειδικότερα ζητήματα απαραίτητα για την εφαρμογή των ρυθμίσεων της παρούσας τροπολογίας.

Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου αποτελούν σαφώς πολύ πιο αποτελεσματική και κοινωνικά δίκαιη λύση για τους υπερχρεωμένους επαγγελματίες και επιχειρήσεις σε σχέση με τις διατάξεις που εισηγήθηκε η Κυβέρνηση, σχετικά με τη ρύθμιση οφειλών προς τη φορολογική διοίκηση και τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης, ακόμη και μετά την αναγγελία της για υιοθέτηση της πρότασης του ΠΑΣΟΚ για 120 δόσεις, καθώς εκτός από ότι είναι εξαιρετικά καθυστερημένες α) δεν προβλέπουν καμία ανακούφιση από το βάρος των πρόσθετων τελών και προσαυξήσεων, β) προβλέπουν υψηλό επιτόκιο ρύθμισης, γ) περιορίζουν τις επιλέξιμες οφειλές σε όσες κατέστησαν ληξιπρόθεσμες έως τις 31.12.2024, δ) δεν περιλαμβάνουν οφειλές προς τους Δήμους ενώ αντιμετωπίζονται διακριτά οι οφειλές προς τη φορολογική διοίκηση και τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης με ό,τι αυτό ενδέχεται να συνεπάγεται, ε) δεν λαμβάνουν μέριμνα για τη συνέχιση της ρύθμισης εάν ο οφειλέτης αποβιώσει και στ) αφορούν μόνο φυσικά αλλά όχι νομικά πρόσωπα.

## **Άρθρο 5**

Με το άρθρο 5 αναμορφώνονται οι υφιστάμενοι εξωδικαστικοί μηχανισμοί για τη διευθέτηση των οφειλών, δηλαδή τόσο ο εξωδικαστικός μηχανισμός του ν. 4738/2020 όσο και ο Κώδικας Δεοντολογίας, ώστε να παράγουν ουσιαστικές και βιώσιμες ρυθμίσεις.

Ο εξωδικαστικός μηχανισμός της Κυβέρνησης εξακολουθεί, έξι σχεδόν χρόνια από την εισαγωγή του, να έχει δυσανάλογα μικρή συμβολή στην αντιμετώπιση του τεράστιου προβλήματος του ιδιωτικού χρέους, και ιδίως στη ρύθμιση των κόκκινων δανείων. Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, σε έξι χρόνια λειτουργίας του εξωδικαστικού μηχανισμού έχουν ολοκληρωθεί μέχρι σήμερα μόλις 70.000 ρυθμίσεις ύψους 21 δισ. Ευρώ, συμπεριλαμβανομένων των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τους δημόσιους φορείς. Τούτο δε όταν το συνολικό ιδιωτικό χρέος ανέρχεται παρά ταύτα σήμερα στα 245 δισ. Ευρώ. Εκείνο δε που αξίζει ιδιαίτερης προσοχής είναι το γεγονός ότι, όπως προκύπτει από στοιχεία που προέρχονται κατεξοχήν από τους servicers, ένα μεγάλο μέρος από τις ρυθμίσεις που γίνονται μέσω του εξωδικαστικού μηχανισμού μέσα σε

σύντομο χρονικό διάστημα κοκκινίζουν και πάλι. Το ίδιο δε ισχύει και με ένα μεγάλο μέρος των ρυθμίσεων που αφορούν τις οφειλές προς τους δημόσιους φορείς. Ωστόσο, το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών δεν διστάζει να επικαλείται το παραπάνω ύψος ποσών που ρυθμίστηκαν, δίχως να παρέχει καμία πληροφόρηση ποια από αυτά τα ποσά αφορούν ρυθμίσεις που εξακολουθούν να παραμένουν ενήμερες. Ωστόσο, το στοιχείο αυτό είναι κρίσιμο όχι μόνο για να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα του εξωδικαστικού μηχανισμού αλλά και για να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα για την ουσιαστική ενίσχυση της βιωσιμότητας των ρυθμίσεων.

Είναι φανερό ότι το ισχύον σήμερα καθεστώς είναι ελάχιστα λειτουργικό και γόνιμο στην παραγωγή ρεαλιστικών και βιώσιμων ρυθμίσεων. Και αυτό γιατί ο εξωδικαστικός μηχανισμός της Κυβέρνησης έχει, δυστυχώς, σχεδιαστεί και λειτουργεί κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζει για τους πιστωτές καλύτερα οικονομικά αποτελέσματα και από αυτά ακόμη που θα τους πρόσφερε η ίδια η πτώχευση των οφειλετών. Έτσι, οι τελευταίοι, δίχως να εξαιρούνται οι ευάλωτοι, μοιραία έρχονται αντιμέτωποι με υπέρογκες δόσεις, πέραν των εισοδηματικών τους δυνατοτήτων, για χρονικά διαστήματα που φθάνουν μέχρι και 35 έτη, ζώντας, για όσους καταφέρνουν να τις εξυπηρετούν, με την αγωνία ότι, με την πρώτη αποτυχία τους, το συνολικό χρέος τους θα αναβιώσει.

Έτσι, με το παρόν άρθρο θεσπίζονται μέτρα που θα ενισχύσουν την αποτελεσματικότητα των εξωδικαστικών μηχανισμών ( Κώδικας Δεοντολογίας ΤτΕ, Εξωδικαστικός μηχανισμός ν. 4738/2020). Ειδικότερα:

#### **α) Ως προς τον Κώδικα Δεοντολογίας**

Ο Κώδικας Δεοντολογίας της Τράπεζας της Ελλάδος δεν παύει να είναι ένα σημαντικό εργαλείο εξώδικης ρύθμισης καθώς θέτει θεμελιώδεις αρχές για την επιδίωξη βιώσιμης ρύθμισης δανείων που βρίσκονται σε καθυστέρηση, προβλέποντας για το σκοπό αυτό και έναν εκτενή κατάλογο τύπων και μέσων ρύθμισης. Ωστόσο, η εφαρμογή του παραμένει στην πράξη αναξιοποίητη εξαιτίας της απουσίας οποιουδήποτε ουσιαστικού ελέγχου ως προς τις συμβατότητα των προτεινόμενων από τις τράπεζες/servicers λύσεων ρύθμισης με τις αρχές του Κώδικα. Η Κυβέρνηση, με το προαναφερθέν σχέδιο νόμου που βρίσκεται σε διαβούλευση, προβλέπει ουσιαστικά την κατάργηση του Κώδικα Δεοντολογίας. Στη θέση του θεσπίζει τη Διαδικασία Διμερούς Ρύθμισης Οφειλής, όχι όμως για να διορθώσει τις αδυναμίες του Κώδικα, αλλά τελικά για να εξαλείψει και τις όποιες θετικές αναφορές και εργαλεία αυτός υποδεικνύει για μία βιώσιμη και ρεαλιστική για τον οφειλέτη ρύθμιση

Αντίθετα, οι τροποποιήσεις της παρούσας πρότασης νόμου σκοπό έχουν να βελτιώσουν τον Κώδικα Δεοντολογίας και να καταστήσουν ουσιαστική και αποτελεσματική την εφαρμογή του. Έτσι:

Με τις δύο πρώτες παραγράφους, οι οποίες συμπληρώνουν το άρθρο 36 ν. 5072/2023 και εισάγουν το άρθρο 1<sup>Α</sup> στο ν. 4224/2013, γίνεται ένα σημαντικό βήμα προκειμένου ο Κώδικας Δεοντολογίας του ν. 4224/2013, του οποίου η εφαρμογή, εξαιτίας της απουσίας διαδικαστικών και ουσιαστικών εγγυήσεων, έχει καταστεί αναποτελεσματική, να αποτελέσει ένα ουσιαστικό εργαλείο ρύθμισης των οφειλών τους, ιδίως προς αποτροπή πλειστηριασμών σε βάρος της κατοικίας των οφειλετών.

Με βάση την προτεινόμενη τροποποίηση ελέγχεται πλέον επί της ουσίας η προτεινόμενη ρύθμιση, αφού οι πιστωτές θα υποχρεούνται να αιτιολογούν την απόρριψη της αντιπρότασης των δανειοληπτών, ενώ ιδρύονται επιτροπές εκτός τραπεζών ή εταιρειών διαχείρισης που θα μπορούν να προσφεύγουν οι δανειολήπτες για την επιδίωξη της κατάλληλης διευθέτησης ή ρύθμισης της οφειλής.

Με την προστιθέμενη παρ. 2 στο άρθρο 36 του ν. 5072/2023 ορίζεται ότι η τήρηση του Κώδικα Δεοντολογίας του Ν. 4224/2013 της Τράπεζας της Ελλάδος είναι υποχρέωση των Πιστωτικών ή Χρηματοδοτικών Ιδρυμάτων και των Εταιρειών Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις (Ε.Δ.Α.Δ.Π.) και απέναντι στον Δανειολήπτη. Μέχρι σήμερα ο Κώδικας Δεοντολογίας θεωρείται ότι παράγει μόνο διοικητικές υποχρεώσεις των τραπεζών και των servicers, υπαγόμενες στην εποπτεία της Τράπεζας της Ελλάδος, όχι όμως και ότι θεμελιώνει απ' ευθείας αξιώσεις των δανειοληπτών για την τήρησή του. Η δε Τράπεζα της Ελλάδος δεν εξετάζει καταγγελίες που αφορούν την παραβίαση του Κώδικα και τις συνέπειές της σε ατομικές περιπτώσεις. Πλέον, όμως, ο Δανειολήπτης αποκτά δικαίωμα απέναντι στον πιστωτή του για την εφαρμογή του Κώδικα Δεοντολογίας στην περίπτωση του. Η μη επιδίωξη της κατάλληλης ρύθμισης, με βάση τις διατάξεις του Κώδικα, παρέχει στον Δανειολήπτη τη δυνατότητα να απαιτήσει την αποκατάσταση κάθε ζημίας που υφίσταται από αυτή αλλά και την ακύρωση πράξεων καταγγελίας, έκδοσης διαταγής πληρωμής ή εκτέλεσης σε βάρος του.

Με την προστιθέμενη παράγραφο 3 στο άρθρο 36 ν. 5072/2023 καθιερώνεται η υποχρέωση των Πιστωτικών ή Χρηματοδοτικών Ιδρυμάτων και των Εταιρειών Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις (Ε.Δ.Α.Δ.Π.), να αιτιολογούν την προτεινόμενη λύση ρύθμισης ή διευθέτησης της οφειλής και ιδίως την απόρριψη της αντιπρότασης του Δανειολήπτη, με βάση τις αρχές και τα κριτήρια του Κώδικα Δεοντολογίας, την προσωπική και οικογενειακή κατάσταση του οφειλέτη, τις μεταβολές στην ικανότητά του αποπληρωμής της οφειλής και το εν γένει ιστορικό αποπληρωμής, τις εύλογες δαπάνες διαβίωσης, την εκτιμώμενη αξία αγοράς του δανείου για τον αγοραστή πιστώσεων, την αξία των εξασφαλίσεων με δυνατότητα διατήρησης της κύριας κατοικίας και τους ενδεικτικά αναφερόμενους τύπους λύσεων που εμπεριέχονται στο Παράρτημα II του Κώδικα Δεοντολογίας του Ν. 4224/2013. Τα κριτήρια εμπλουτίζονται, ενώ, μεταξύ αυτών, περιλαμβάνεται και το εκτιμώμενο ή δηλούμενο κόστος αγοράς του δανείου ή της πίστωσης. Είναι δε προφανώς αδικαιολόγητο, απέναντι σε έναν δανειολήπτη που αντιμετωπίζει μεγάλες δυσχέρειες, εξαιτίας των οποίων άλλωστε το δάνειο απαξιώθηκε, η Εταιρία Διαχείρισης που

ενεργεί για λογαριασμό του fund να επιδεικνύει αμείλικτη στάση ως προς το ύψος του ποσού ή τη διάρκεια της ρύθμισης. Η αιτιολογία της πρότασης επιτρέπει πλέον την εξέταση της ορθότητας της προτεινόμενης ρύθμισης. Οι ρυθμίσεις αυτές στηρίζονται στις αρχές και τις διαδικασίες που υποδεικνύουν τόσο η Οδηγία 2021/2167 ΕΕ για τους διαχειριστές πιστώσεων όσο και η Οδηγία 2023/2225/ΕΕ για την καταναλωτική πίστη, τις οποίες και δεν αξιοποίησε μέχρι σήμερα η Κυβέρνηση.

Με την προστιθέμενη τέταρτη παράγραφο στο παραπάνω άρθρο προβλέπονται αστικές κυρώσεις σε βάρος του πιστωτή για την παραβίαση των υποχρεώσεων του από τον Κώδικα Δεοντολογίας, όπως στέρηση της δυνατότητας να προχωρήσει σε ενέργειες αναγκαστικής εκτέλεσης και απώλεια απαιτήσεων για τόκους υπερημερίας.

Με την πέμπτη παράγραφο που προστίθεται στο άρθρο 36 του ν. 5072/2023 καθιερώνεται το δικαίωμα προσφυγής του Δανειολήπτη, σε περίπτωση που δεν είναι ικανοποιημένος με την προτεινόμενη ρύθμιση, σε Επιτροπή εκτός Τράπεζας ή Εταιρείας Διαχείρισης, για την επιδίωξη βελτιωμένης πρότασης, δηλ. την Επιτροπή Διευθέτησης Οφειλών που συστήνεται με την επόμενη παράγραφο.

Ειδικότερα, με τη δεύτερη παράγραφο του παρόντος άρθρου προστίθεται άρθρο 1<sup>Α</sup> στο ν. 4224/2013 που προβλέπει τη σύσταση Επιτροπών Διευθέτησης Οφειλών σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα από την Γενική Γραμματεία Χρηματοπιστωτικού Τομέα & Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους. Οι επιτροπές αυτές αποτελούνται από ένα στέλεχος προερχόμενο από το προσωπικό των εποπτικών ή διαμεσολαβητικών αρχών που εμπλέκονται σε θέματα διαχείρισης ιδιωτικού χρέους, υπερχρέωσης ή τραπεζικών συναλλαγών ως πρόεδρος, από τον εκπρόσωπο της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών ή των διαχειριστών πιστώσεων και από τον εκπρόσωπο των καταναλωτών ή δανειοληπτών. Η εν λόγω επιτροπή, εκτιμώντας τα στοιχεία του φακέλου και τα χαρακτηριστικά της υπόθεσης, ζητώντας από τα μέρη πληροφορίες και διευκρινίσεις, προβαίνει σε μία τελευταία προσπάθεια, με την υποβολή και εναλλακτικής εκ μέρους της πρότασης διευθέτησης της οφειλής, θέτοντας στον Οφειλέτη και τους πιστωτές προθεσμία είκοσι ημερών για την αποδοχή της.

Η μη τήρηση των παραπάνω υποχρεώσεων μπορεί να οδηγεί, πέραν των κυρώσεων που ήδη προβλέπονται, σε καταχρηστικές και μη νόμιμες διαδικασίες εκτέλεσης, παρέχοντας τη δυνατότητα στον οφειλέτη να αμυνθεί απέναντι σε αδικαιολόγητες ενέργειες εκτέλεσης εκ μέρους των πιστωτών.

## **β) Ως προς τον εξωδικαστικό μηχανισμό του Ν. 4738/2020**

Με τις παραγράφους 3 έως 6 γίνονται επτά αλλαγές στη λειτουργία του εξωδικαστικού μηχανισμού ρύθμισης οφειλών που θα συνεισφέρουν σε πιο ρεαλιστικές και βιώσιμες ρυθμίσεις.

Πρώτον, καθιερώνεται ως υποχρεωτική η συμμετοχή των πιστωτών στη διαδικασία. Η υποχρεωτικότητα της συμμετοχής είναι επιβεβλημένη από τη στιγμή που οι πιστωτές λαμβάνουν γνώση όλων των κρίσιμων στοιχείων του οφειλέτη, αποκτώντας πρόσβαση και στο φορολογικό και τραπεζικό απόρρητο. Διαφορετικά, θα οδηγούμασταν στην καθιέρωση μίας διαδικασίας, η οποία, μολονότι θεσπίζεται χάριν διευκόλυνσης του οφειλέτη, οι πιστωτές επωφελούνται εις βάρος των δικαιωμάτων του. Είναι αδιανόητο ο πιστωτής να εκμεταλλεύεται τον εξωδικαστικό μηχανισμό για να λαμβάνει γνώση όλων των απόρρητων στοιχείων του οφειλέτη και να μη συμμετέχει σε αυτόν.

Δεύτερον, η πρόταση ρύθμισης που παράγεται από το υπολογιστικό εργαλείο του εξωδικαστικού μηχανισμού (πλατφόρμα) περιέρχεται σε γνώση του οφειλέτη και στην περίπτωση άρνησης του πιστωτή να την αποδεχθεί. Συνιστά αδιαφάνεια να μην περιέρχονται σε γνώση των οφειλετών οι παραγόμενες μη δεσμευτικές για τους πιστωτές προτάσεις της πλατφόρμας.

Τρίτον, η άρνηση του πιστωτή να την αποδεχθεί δεν τον απαλλάσσει από την υποχρέωση να αιτιολογήσει με βάση τις αρχές και τα κριτήρια του Κώδικα Δεοντολογίας, όπως περαιτέρω εμπλουτίζονται και να υποβάλλει εναλλακτική πρόταση.

Τέταρτον, βελτιώνονται οι όροι ρύθμισης των οφειλών για αδύναμες κατηγορίες οφειλετών. Ειδικότερα:

Κατ' αρχήν, προβλέπεται ότι τα εισοδηματικά και περιουσιακά όρια που ισχύουν για την έκδοση βεβαίωσης ευάλωτου οφειλέτη αυξάνονται κατά 25%, προκειμένου να αναπροσαρμοστούν με βάση τις αυξήσεις του τιμαρίθμου από το 2021 μέχρι σήμερα. Σε διαφορετική περίπτωση, με πραγματικούς οικονομικούς όρους, έχει συρρικνωθεί ο ορισμός των ευάλωτων οφειλετών αυτών και αποδυναμωθεί η όποια παρεχόμενη προστασία τους σε σχέση με αυτή των προηγούμενων ετών. Καθιερώνεται δε η εφεξής τιμαριθμική αναπροσαρμογή των παραπάνω ορίων. Επωφελούμενοι από τη ρύθμιση αυτή είναι και οι οφειλέτες για τους οποίους ισχύει ήδη η δεσμευτικότητα για τους πιστωτές της παραγόμενης πρότασης ρύθμισης του υπολογιστικού εργαλείου κατά το άρθρο 14 παρ. 3 ν. 4738/2020.

Προκειμένου να αποτραπεί το φαινόμενο των εξοντωτικών δόσεων στη ρύθμιση για τους ευάλωτους ιδίως οφειλέτες, αναβαθμίζεται η βαρύτητα του κριτηρίου του εισοδήματος και προβλέπεται, υπό προϋποθέσεις, η δυνατότητα μέχρι και κατά 25% μειωμένης ικανοποίησης του πιστωτή σε σχέση με την ικανοποίηση που θα είχε από τη ρευστοποίηση της περιουσίας του οφειλέτη. Ας μην παραβλέπεται, άλλωστε ότι, σε περίπτωση που ο ευάλωτος οφειλέτης κάνει χρήση της δυνατότητας για μεταβίβαση της κατοικίας του στον Φορέα Απόκτησης και Επαναμίσθωσης, ο τελευταίος θα καταβάλει στους πιστωτές το 70% της αξίας του ακινήτου.

Προβλέπεται περαιτέρω, η δυνατότητα πρόβλεψης και ατόκων δόσεων σε περίπτωση ασφυκτικού εισοδήματος.

Ειδικά, για τους αγρότες, ως μία ελάχιστη συμβολή στην προστασία του επαγγέλματός τους και τη βιωσιμότητα των ρυθμίσεων, προβλέπεται ότι για το όριο της ακίνητης περιουσίας που ισχύει για τις ρυθμίσεις των ευάλωτων κατηγοριών οφειλετών της παρ. 3 του άρθρου 14 ν. 4738/2020 και την εξαγόμενη από το υπολογιστικό εργαλείο δεσμευτική για τους πιστωτές πρόταση δεν λαμβάνεται υπόψη αξία αγρών μέχρι το ποσόν των 50.000 ευρώ.

Πέμπτον, προβλέπεται και εν προκειμένω η δυνατότητα προσφυγής στην ανεξάρτητη Επιτροπή Διευθέτησης Οφειλών του άρθρου 1Α του Ν. 4224/2013, όπως προτείνεται πιο πάνω, η οποία και θα εκδίδει σχετική σύσταση για τη σύναψη και το περιεχόμενο της σύμβασης αναδιάρθρωσης λαμβάνοντας υπόψη ένα πλήθος παραγόντων, ώστε να προκύπτει μία βιώσιμη και ρεαλιστική ρύθμιση.

Έκτον, για τους πιστωτές που αρνούνται να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις συμμετοχής και υποβολής αιτιολογημένων προτάσεων, προβλέπεται ως κύρωση ότι δεν μπορούν να προχωρήσουν, τουλάχιστον για ένα έτος, σε καταγγελία σύμβασης ή να εκκινήσουν ή να συνεχίσουν αναγκαστική εκτέλεση ή να απαιτήσουν εφεξής τόκους υπερημερίας.

Έβδομο, προβλέπεται, με την τελευταία παράγραφο, ότι σε περίπτωση που οι οφειλέτες απωλέσουν τη ρύθμιση, εφόσον την έχουν τηρήσει για μία τριετία, η αναβίωση των μη ρυθμισμένων χρεών θα περιοριστεί ανάλογα με το ρυθμισμένο χρέος που αποπληρώθηκε. Σήμερα, δυστυχώς, πολλές ρυθμίσεις εγκαταλείπονται σε σύντομο χρονικό διάστημα μετά την έναρξή τους. Με τη ρύθμιση δημιουργείται ένα ισχυρό ανταποδοτικό κίνητρο για την εξάντληση κάθε δυνατότητας αποπληρωμής. Εξάλλου, για την περίπτωση που ο οφειλέτης έχει αποδεχθεί πρόταση των πιστωτών για τη ρευστοποίηση όλης της ακίνητης περιουσίας, πλην αυτής της κύριας κατοικίας, παρέχοντας όλες τις σχετικές εξουσίες για την εκποίηση των ακινήτων του στους πιστωτές, διευκολύνοντας αυτούς τα μέγιστα για την ικανοποίηση των απαιτήσεών τους, θα ήταν κατάφωρα άδικο, λόγω της αδυναμίας του οφειλέτη του να εξυπηρετήσει τη ρύθμιση για την προστασία της κατοικίας του, να αναβιώνουν και όλες οι απαιτήσεις των πιστωτών που δεν ικανοποιήθηκαν από τη ρευστοποίηση. Στην περίπτωση αυτή η ληξιπρόθεσμη οφειλή δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσόν που ορίστηκε για την προστασία της κατοικίας.

## **Άρθρο 6**

Με το άρθρο 6 θεσπίζονται μέτρα για την προαγωγή της διαφάνειας και την προστασία των δικαιωμάτων των οφειλετών στη σχέση τους με τις εταιρίες

διαχείρισης αλλά και μέτρα ελάφρυνσης για τους συνεπείς οφειλέτες των ρυθμίσεων. Ειδικότερα, με την πρώτη παράγραφο, στο τέλος του άρθρου 13 του ν. 5072/2024 προστίθενται παράγραφοι 10 έως 17 που ρυθμίζουν τα ακόλουθα ζητήματα:

Με την παράγραφο 10 υποχρεώνονται πλέον οι διαχειριστές πιστώσεων να παρέχουν, κατόπιν σχετικού αιτήματος του οφειλέτη και εντός 20 ημερών, όλα τα συμβατικά έγγραφα που στηρίζεται η οφειλή, την αναλυτική κίνηση του δανείου από την έναρξη της χορήγησής του με τις σχετικές χρεώσεις και καταβολές και τα εφαρμοσθέντα επιτόκια, ώστε να είναι δυνατός ο πλήρης έλεγχος της οφειλής. Παρά την επανειλημμένη από το 2023 κατάθεση για την παροχή πλήρους ενημέρωσης των οφειλετών σχετικά με το ιστορικό της οφειλής τους, ώστε να είναι σε θέση να ελέγχουν το ύψος της οφειλής τους, η στοιχειώδης αυτή απαίτηση διαφάνειας δεν έχει μέχρι σήμερα ικανοποιηθεί.

Με την παράγραφο 11 προβλέπεται ως προϋπόθεση για την καταγγελία της ρύθμισης η καθυστέρηση τουλάχιστον τεσσάρων δόσεων, σε συνάρτηση άλλωστε με τα ισχύοντα για τον τραπεζικό δανεισμό, δηλ. ένα δάνειο να θεωρείται εποπτικά σε καθυστέρηση από τη στιγμή που αυτή θα υπερβεί τις 90 ημέρες. Βασική, άλλωστε, αιτία για τις επιθετικές πρακτικές σε βάρος συνεπών οφειλετών είναι η επιφύλαξη της δυνατότητας στις σχετικές ρυθμίσεις να μπορούν να τις καταγγέλλουν και με μικρές ακόμη καθυστερήσεις. Για την προστασία ευαίσθητων ομάδων καταναλωτών, οι οποίοι, λόγω έλλειψης εξοικείωσης, ενδέχεται να μην είναι σε θέση ή εξοικειωμένοι να παρακολουθούν το ηλεκτρονικό σύστημα προσωποποιημένης ενημέρωσης προβλέπεται ότι πριν την καταγγελία της σύμβασης θα πρέπει να έχει προηγηθεί τουλάχιστον μία έγγραφη όχληση για καθυστερημένες δόσεις. Σε περίπτωση παράβασης της διάταξης και διεξαγωγή ενεργειών είσπραξης πέραν των οφειλομένων επιβάλλεται αστική κύρωση υπέρ του οφειλέτη ελάχιστου ύψους 10.000 ευρώ.

Με την παράγραφο 12 κατοχυρώνεται η γενική υποχρέωση των εταιρειών διαχείρισης για αντίστοιχη εξυπηρέτηση με αυτή που παρέχουν πιστωτικά ιδρύματα.

Ένα σημαντικό πρόβλημα στην λειτουργία των εταιρειών διαχείρισης και ως εκ τούτου και στην εκπροσώπηση των εταιρειών που έχουν αγοράσει τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, είναι η πλήρης απουσία υποκαταστημάτων για την εξυπηρέτηση των οφειλετών με φυσική παρουσία των τελευταίων. Για τον λόγο αυτό οι εταιρίες διαχείρισης υποχρεούνται με την παρ. 13 να τηρούν καταστήματα ή να συνεργάζονται με καταστήματα τραπεζών σε κάθε περιφερειακή ενότητα, στα οποία θα μπορεί να απευθυνθεί ο οφειλέτης για να εξυπηρετηθεί για τα ζητήματα που συνδέονται με την οφειλή του. Η μη τήρηση της υποχρέωσης σε κάποια περιφερειακή ενότητα συνεπάγεται την αδυναμία της εταιρίας διαχείρισης να επισπεύδει αναγκαστική εκτέλεση για ακίνητα που βρίσκονται στις περιοχές αυτές.

Με την παρ. 14 οι εταιρίες διαχείρισης υποχρεούνται να τηρούν αρχείο, στο οποίο εκτός ασφαλώς από τα στοιχεία της παρ. 10, θα περιλαμβάνει και κάθε πρόταση ρύθμισης, με το περιεχόμενο αυτής, από οποιονδήποτε και αν προέρχεται, εκθέτοντας

τους λόγους μη ευδοκίμησης. Αντίγραφα αυτών οφείλουν ομοίως να χορηγούν εντός 20 ημερών ατελώς στον οφειλέτη εφόσον αυτός τα ζητήσει. Η διάταξη θα συνεισφέρει στην αντιμετώπιση καταχρηστικών συμπεριφορών στο στάδιο των συζητήσεων.

Δεν πρέπει, εξάλλου, να παραβλέπεται ότι, πέραν των τυποποιημένων διαδικασιών που έχουν θεσπιστεί για τη ρύθμιση των οφειλών, οι σχετικές συζητήσεις ή διαπραγματεύσεις είναι συχνά άτυπες αλλά αναπόφευκτες και ιδιαίτερα κρίσιμες για την προσπάθεια που οι οφειλέτες καταβάλλουν για τη ρύθμιση του δανείου τους. Τούτο δε, άλλωστε, καθώς υπάρχουν περιορισμοί ως προς τη συχνότητα προσφυγής στις τυποποιημένες διαδικασίες. Έτσι λ.χ. το υπό διαβούλευση σχέδιο νόμου προβλέπει στο άρθρο 230 ότι η δυνατότητα υποβολής αίτησης για την έναρξη διαδικασίας διμερούς ρύθμισης του δανείου παρέχεται μία μόνο φορά. Η ανάγκη, συνεπώς, για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των δανειοληπτών και την προστασία τους από αθέμιτες πρακτικές και αιφνιδιασμούς στις άτυπες αυτές διαπραγματεύσεις είναι εξίσου επιβεβλημένη.

Γι' αυτό και διαχειριστές υποχρεώνονται, με την παρ. 14, να απαντούν εντός μηνός αν αποδέχονται το αίτημα για τη διερεύνηση της δυνατότητας ρύθμισης της οφειλής και σε κάθε περίπτωση, εφόσον γίνεται επίκληση νέων λόγων και έχουν μεσολαβήσει έξι μήνες από την απόρριψη προηγούμενου αιτήματος, να αιτιολογούν εγγράφως την άρνησή τους. Σε περίπτωση μη απάντησης μέσα στην προθεσμία αυτή τεκμαίρεται η έναρξη σχετικών συζητήσεων.

Αν ο διαχειριστής πιστώσεων δεν προβεί σε έγγραφη ενημέρωση του οφειλέτη περί άκαρπης περάτωσης των σχετικών διαπραγματεύσεων, σύμφωνα με την παρ. 15, δεν επιτρέπεται να προχωρήσει σε έκδοση διαταγής πληρωμής ή σε έναρξη διαδικασιών αναγκαστικής εκτέλεσης. Τούτο προκειμένου να μην αιφνιδιάζονται οι οφειλέτες, όπως συχνά στην πράξη συμβαίνει, είτε σκοπίμως είτε εξαιτίας πλημμελούς εσωτερικής λειτουργίας των διαχειριστών, με νέες αξιώσεις των πιστωτών αντιμετωπίζοντας τον κίνδυνο ματαίωσης της διαγραφόμενης ρύθμισης.

Προβλέπεται ρητά με την παρ. 16 ότι τυχόν αναγνωρίσεις του υπολοίπου οφειλής δεν στερούν τη δυνατότητα από τον οφειλέτη να αμφισβητήσει την ορθότητα του ύψους των απαιτήσεων. Ομοίως, δεν επιτρέπονται και είναι σε κάθε περίπτωση άκυροι όροι σε συμβάσεις ρύθμισης με τους οποίους υποχρεώνουν τους οφειλέτες να παραιτηθούν από την προσβολή των σε βάρος τους διαταγών πληρωμής.

Για τους παραβάτες των ανωτέρω εφαρμόζονται οι αποτελεσματικότερες κυρώσεις του άρθρου 13α του ν. 2251/1994 για την προστασία των καταναλωτών.

Τέλος, για τους οφειλέτες, οι οποίοι ανταποκρίνονται με συνέπεια στις υποχρεώσεις από ρυθμίσεις, τις οποίες έχουν συνάψει κάτω από δυσχερείς συνθήκες διαπραγματευτικής αδυναμίας, αξίζει η συνέπειά τους αυτή να αναγνωριστεί με την παροχή κάποιων έστω βελτιώσεων στους οικονομικούς όρους των ρυθμίσεών τους. Η κυβέρνηση αντιλαμβάνεται ως παροχή προς τους συνεπείς οφειλέτες – τέτοια

μάλιστα ώστε να την προτάσσει στην επικεφαλίδα της αργοπορημένης νομοθετικής πρωτοβουλίας της και να εξαντλείται εντέλει σε αυτή - ότι θα ισχύσει επιτέλους και στη χώρα μας το αυτονόητο: Ότι δηλαδή κανένας οφειλέτης δεν διώκεται όταν τηρεί τις συμβατικές του υποχρεώσεις. Η παρούσα πρόταση νόμου λαμβάνει υπόψη το άνισο θεσμικό πλαίσιο υπό το οποίο παρήχθησαν οι ρυθμίσεις αυτές και θέτει στο επίκεντρο τους συνεπείς οφειλέτες όπως πράγματι αρμόζει σε αυτούς.

Με την παράγραφο 2 του άρθρου 6 προβλέπεται ότι οι οφειλέτες οι οποίοι έχουν συνάψει σύμβαση ρύθμισης στο πλαίσιο εξωδικαστικών διαδικασιών για οφειλές που έχουν από δάνεια ή πιστώσεις και την τηρούν με συνέπεια, μπορούν να αποβλέπουν εφεξής σε μία μείωση του επιτοκίου της ρύθμισής τους. Έτσι, μετά την πάροδο τριετίας, σε περίπτωση που έχει συμφωνηθεί κυμαινόμενο επιτόκιο το περιθώριο του επιτοκίου, με το οποίο προσαυξάνεται το επιτόκιο αναφοράς, μειώνεται σε μία ποσοστιαία μονάδα. Σε περίπτωση σταθερού επιτοκίου το επιτόκιο μειώνεται κατά 30%. Ειδικά, για τις συμφωνίες ρύθμισης με αγοραστές πιστώσεων προβλέπεται επιπροσθέτως ότι για κάθε τριετία που ακολουθεί μετά την πρώτη τριετία ρύθμισης και εφόσον ο οφειλέτης τηρεί με συνέπεια τη ρύθμιση απαλλάσσεται από την τελευταία δόση της αντίστοιχης τριετίας. Καθυστέρηση στην καταβολή δόσεων πέραν των 30 ημερών συνεπάγεται την αναβίωση εφεξής του προβλεπόμενου στη σύμβαση επιτοκίου και τη ματαίωση απαλλαγής κάθε μελλοντικής δόσης.

## **Άρθρο 7**

Το άρθρο 7 αφορά την προστασία των δανειοληπτών σε ελβετικό φράγκο από τις ακραίες διακυμάνσεις της συναλλαγματικής ισοτιμίας.

Την περίοδο ιδίως 2006 έως 2008 χορηγήθηκαν στη χώρα μας από τα πιστωτικά ιδρύματα σε περίπου 85.000 οικογένειες στεγαστικά δάνεια σε ελβετικό φράγκο. Καθώς την περίοδο αυτή τα επιτόκια σε ευρώ ακολουθούσαν μία ανοδική πορεία, τα πιστωτικά ιδρύματα, προκειμένου να συνεχίσουν τη ραγδαία τότε αναπτυσσόμενη πιστωτική επέκταση, προσέλκυσαν τους δανειολήπτες, προσφέροντας, ενόψει της αντίθετης πορείας που ακολουθούσαν στην αγορά χρήματος τα επιτόκια σε ελβετικό φράγκο, στεγαστικά δάνεια στο νόμισμα αυτό. Έτσι, οι τράπεζες, κατά την προώθησή των δανείων σε ελβετικό φράγκο, εστίαζαν στη σύγκριση του επιτοκίου τους με εκείνο των δανείων σε ευρώ, αποσιωπώντας ή υποβαθμίζοντας την επίρριψη του συναλλαγματικού κινδύνου αποκλειστικά στους δανειολήπτες και παρουσιάζοντάς τα σαν μια ελκυστική επιλογή λόγω της χαμηλής δόσης και του χαμηλού επιτοκίου αναφοράς. Οι δανειολήπτες, άλλωστε, δεν είχαν καμία εμπειρία σε τέτοιου είδους προϊόντα, δεδομένου ότι μέχρι τότε δεν είχαν χορηγηθεί δάνεια σε συνάλλαγμα (στεγαστικά ή καταναλωτικά) σε καταναλωτές. Εξάλλου, το νομοθετικό πλαίσιο για την προστασία των δανειοληπτών από τους κινδύνους που έχουν τα δάνεια σε συνάλλαγμα δεν ήταν επαρκές, όπως αποδείχθηκε και από τις ενωσιακές συστάσεις και οδηγίες, που ακολούθησαν για τέτοιου είδους δάνεια και που πλέον έχουν

ενσωματωθεί στις εθνικές νομοθεσίες. Γεγονός, επιπλέον, είναι ότι τα πιστωτικά ιδρύματα δεν προσέφεραν ποτέ στους δανειολήπτες αυτούς καμία ουσιαστική δυνατότητα αντιστάθμισης του συναλλαγματικού κινδύνου.

Τα επόμενα, ωστόσο, της χορήγησης των δανείων αυτών έτη ακολούθησε μία απρόβλεπτη σε έκταση επιδείνωση της συναλλαγματικής ισοτιμίας που ανέτρεψε κάθε αναλογία παροχής και αντιπαροχής για τους δανειολήπτες, οδηγώντας τους σε τραγικό αδιέξοδο.

Εξαιτίας της ακραίας ανατροπής της ισοτιμίας οι δανειολήπτες αυτοί καλούνται τελικά σήμερα να πληρώσουν όχι μόνο υψηλότερους τόκους, αλλά και να επιστρέψουν ένα πολύ μεγαλύτερο κεφάλαιο από αυτό που έλαβαν και χρησιμοποίησαν για την αγορά της κατοικίας τους. Το αποτέλεσμα είναι ότι, παρά την επί 19 σχεδόν έτη εξυπηρέτηση των δανείων αυτών, συνήθως βέβαια μέσα από ρυθμίσεις, οι οφειλές από τα δάνεια παραμένουν πάντα υψηλές, σε αρκετές περιπτώσεις μάλιστα ακόμη και υψηλότερες του κεφαλαίου που τελικά έλαβαν και χρησιμοποίησαν οι δανειολήπτες. Τούτο δε μάλιστα, ενώ μέσα σε λίγα χρόνια από την ανάληψή τους ακολούθησε, λόγω της οικονομικής κρίσης, μεγάλη μείωση των μελλοντικών εισοδημάτων, στα οποία απέβλεπαν οι καταναλωτές αυτοί για την αποπληρωμή των δανείων τους. Ο αρχικός σχεδιασμός εξυπηρέτησης των δανείων ανατράπηκε μέσα σε λίγα χρόνια από κάθε σκοπιά, με αποτέλεσμα, δίχως προσαρμογή των απαιτήσεων των τραπεζών στα νέα δεδομένα, να εμφανίζεται αδύνατη, εντέλει και χωρίς οικονομική λογική, η αποπληρωμή τους.

Οι παραπάνω, βέβαια, δυσμενείς εξελίξεις είχαν, ασφαλώς, ως αποτέλεσμα να ξεκινήσει ένας μεγάλος δικαστικός αγώνας των δανειοληπτών που μέχρι σήμερα δεν δικαιώθηκε. Οι κρίσιμες δικαστικές αποφάσεις, στην πραγματικότητα όμως, δεν έκριναν το ζήτημα της παροχής επαρκούς πληροφόρησης και σωστής καθοδήγησης των πελατών από τις τράπεζες ή το γεγονός της παροχής τους χωρίς τη δυνατότητα αντιστάθμισης. Έχοντας εστιάσει οι καταναλωτές και οι ενώσεις τους στην καταχρηστικότητα του όρου για τον συναλλαγματικό κίνδυνο, γιατί δεν συνοδευόταν από επαρκή πληροφόρηση και διαφώτιση για τους κινδύνους, τα δικαστήρια (Άρειος Πάγος) έκριναν, για νομικούς λόγους, ότι ο όρος δεν μπορεί να ελεγχθεί αν είναι καταχρηστικός. Δικαιολογημένη, λοιπόν, είναι η πεποίθηση των δανειοληπτών αυτών ότι απέναντι σε μία επιθετική και επικίνδυνη εμπορική πρακτική των τραπεζών η Πολιτεία δεν τους παρείχε κατάλληλη και αποτελεσματική προστασία.

Η Κυβέρνηση, αν και αρνήθηκε επί μακρόν να αναγνωρίσει το πρόβλημα, εισηγήθηκε τελικά τον Δεκέμβριο του 2025 μία τροπολογία (ψηφίστηκε ως άρθρο 128 του ν. 5264/2025), με την οποία οι δανειολήπτες μόνο εμπαιγμό και περιφρόνηση εισέπραξαν. Στη ρύθμιση της Κυβέρνησης μπορεί να ενταχθεί μόνο ο ενήμερος οφειλέτης. Προϋπόθεση δε για την ένταξη είναι να αποδεχθεί τη μετατροπή των δανείων σε ευρώ και, συνακόλουθα, τις εξοντωτικές συνέπειες από τη δραματική επιδείνωση της συναλλαγματικής ισοτιμίας. Αυτό χαρακτηρίστηκε στην τροπολογία

«Εξάλειψη του συναλλαγματικού κινδύνου»! Η μετατροπή οδηγεί σε μία μείωση μόνο ως προς το υπόλοιπο της οφειλής που για τη συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων ανέρχεται σε μόλις 15%. Εξάλλου, δεν πρόκειται για κάποια οριστική μείωση. Σε περίπτωση καταγγελίας του δανείου λόγω αδυναμίας εξυπηρέτησής του, και το τμήμα αυτό της οφειλής αναβιώνει. Η Κυβέρνηση δεν αναγνώρισε με την τροπολογία της ως δικαίωμα του δανειολήπτη ούτε τη μικρή αυτή ελάφρυνση. Του την προσφέρει μόνο ως «επιβράβευση» που εξαρτάται από την αδιάλειπτη εκπλήρωση των οικονομικών βαρών που απορρέουν από την επιθετική διάθεση των τραπεζών για τα δάνεια αυτά.

Όμως και με την παραπάνω μείωση, εκτιμάται, μεσοσταθμικά, ότι οι τράπεζες αναλαμβάνουν μόλις το 7% της συνολικής ζημιάς από την επιδείνωση της συναλλαγματικής ισοτιμίας, το οποίο ποσοστό μάλιστα πιθανότατα θα ανακτήσουν μέσα από το επιτόκιο της ρύθμισης σε ευρώ που ακολουθεί. Για την αντίστοιχη δε μεγάλη κατηγορία των δανειοληπτών σε ελβετικό φράγκο, των οποίων τα δάνεια βρίσκονται σε καθυστέρηση ή αντιμετωπίζουν κατασχέσεις, δεν προβλέπεται απολύτως καμία μείωση της οφειλής. Οι απαιτήσεις των funds παραμένουν ανέγγιχτες και οι δανειολήπτες αυτοί παραπέμπονται στον εξωδικαστικό μηχανισμό.

Η κυβέρνηση, επομένως, δεν είχε ούτε το θάρρος, ούτε τη βούληση να προχωρήσει σε μια δίκαιη ρύθμιση με βάση την οποία θα γίνεται η κατανομή του συναλλαγματικού κινδύνου, ώστε οι τράπεζες που έφεραν την ευθύνη για την χορήγηση των δανείων σε ελβετικό φράγκο να αναλάβουν την ευθύνη που τους αναλογεί. Δεν έλαβε υπόψιν τις πρακτικές που ακολουθήθηκαν σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, αλλά ούτε και τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ενδ. την απόφαση της 10ης Ιουνίου σχετικά με τις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-776/19 έως C-782/19) που, απαντώντας σε ερωτήσεις άλλων εθνικών δικαστηρίων, για ίδιους όρους διάθεσης με αυτούς των ελληνικών τραπεζών, διαπιστώνουν πλήρη παραβίαση των αρχών της διαφάνειας και της προσυμβατικής ενημέρωσης του δανειολήπτη εκ μέρους των τραπεζών.

Στο πλαίσιο αυτό, το ΠΑΣΟΚ επαναφέρει την πρότασή του για την προστασία των δανειοληπτών σε ελβετικό φράγκο. Η παρούσα ρύθμιση δεν επεμβαίνει στις αντιδικίες που έχουν προκληθεί σχετικά με την τήρηση των κανόνων πληροφόρησης και διαφώτισης κατά τη χορήγηση των δανείων αυτών ή των θεμάτων που συνδέονται με το κύρος των όρων των συμβάσεων. Λαμβάνει, ωστόσο, υπόψη το γεγονός ότι η ανατροπή της συναλλαγματικής ισοτιμίας σε βάρος του ευρώ προσέλαβε τέτοιες ακραίες διαστάσεις, τις οποίες αμφότερες οι συμβαλλόμενες πλευρές δεν υπολόγιζαν ως ενδεχόμενο κατά το χρόνο χορήγησης των δανείων αυτών. Στο πλαίσιο αυτό η εμμονή στην εφαρμογή συναλλαγματικής ισοτιμίας κατά τρόπο που διογκώνει πέρα από κάθε οικονομική λογική και μέτρο την οφειλή του δανειολήπτη είναι δραματικά επαχθής για τον τελευταίο, οδηγεί σε μία αδιέξοδη κατάσταση τους δανειολήπτες που πλήττει, στο τέλος, και τα πιστωτικά ιδρύματα, αφού καθιστά αδύνατη την εξυπηρέτηση των δανείων αυτών. Αντίθετα, ο μετριασμός των συνεπειών για τους δανειολήπτες θα αποκαταστήσει καλύτερες συνθήκες αποπληρωμής, θα αμβλύνει τις

αντιδικίες που έχουν προκληθεί και θα επιτρέψει την καλύτερη εξυπηρέτηση των εν λόγω δανείων σε όφελος και των πιστωτικών ιδρυμάτων. Με αυτήν την έννοια οι παρούσες ρυθμίσεις οργανώνουν και αποδίδουν μία πιο δίκαιη και ισόρροπη κατανομή του κινδύνου. Έτσι:

Αναγνωρίζεται έτσι κατ' αρχήν (ρυθμίζεται στην παρ. 3) ότι ο δανειολήπτης φέρει, όσον αφορά τα στεγαστικά και καταναλωτικά δάνεια που έχουν χορηγηθεί ή μετατραπεί σε ελβετικό φράγκο κατά τη χρονική περίοδο 2006 έως 2009, αποκλειστικά τον κίνδυνο της συναλλαγματικής ισοτιμίας ευρώ προς ελβετικό φράγκο μέχρι όμως τη μείωση αυτής σε ποσοστό 10% σε σχέση με την τιμή της συναλλαγματικής ισοτιμίας στην οποία εκταμιεύτηκε το δάνειο σε ελβετικό φράγκο.

Από την έναρξη της ισχύος των διατάξεων του παρόντος άρθρου, ο συναλλαγματικός κίνδυνος για τα στεγαστικά και καταναλωτικά δάνεια που έχουν χορηγηθεί ή μετατραπεί σε ελβετικό φράγκο κατά τη χρονική περίοδο 2006 έως 2009 αναλαμβάνεται κατά τα δύο τρίτα από τον πιστωτή (πιστωτικό ίδρυμα ή διάδοχό του) και κατά το ένα τρίτο από τον οφειλέτη (1<sup>η</sup> παράγραφος). Οι τράπεζες που ενέταξαν στη στρατηγική της πιστωτικής τους επέκτασης και διέθεσαν τα δάνεια σε ελβετικό φράγκο, υπό ανεπαρκείς για την προστασία των καταναλωτών θεσμικές συνθήκες και δίχως ουσιαστικά προϊόντα αντιστάθμισης, αναλαμβάνουν πλέον το μεγαλύτερο μερίδιο ευθύνης. Έτσι, λ.χ., ένα δάνειο σε ελβετικό φράγκο που εκταμιεύτηκε το 2007 με συναλλαγματική ισοτιμία 1,65 και αποπληρώνεται με τη σημερινή ισοτιμία να βρίσκεται κοντά στο 0,93, με την ισχύ της παραγράφου αυτής θα αποπληρώνεται εφαρμόζοντας συναλλαγματική ισοτιμία 1,41.

Με τη δεύτερη παράγραφο προβλέπεται η αναδρομική εφαρμογή στις συγκεκριμένες συμβάσεις ευνοϊκότερης για τον οφειλέτη συναλλαγματικής ισοτιμίας, η οποία ορίζεται στο ήμισυ της τιμής που προκύπτει ανάμεσα στην ισοτιμία που υπήρχε όταν εκταμιεύτηκε το δάνειο σε ελβετικό φράγκο και στην ισοτιμία που ίσχυε κατά το χρόνο της αντίστοιχης καταβολής. Έτσι, οι καταβολές που πραγματοποιήθηκαν για την αποπληρωμή οφειλής με χαμηλότερη συναλλαγματική ισοτιμία θα πρέπει να υπολογιστούν με βάση το όριο αυτό και, συνεπώς, να μειωθεί σήμερα το υπόλοιπο της οφειλής. Σε περίπτωση που με βάση τις καταβολές που έχουν πραγματοποιηθεί προκύπτει να έχει καταβληθεί μεγαλύτερο ποσόν από αυτό που απαιτούνταν για την εξόφληση του δανείου, ο πιστωτής δεν υποχρεούται στην επιστροφή της διαφοράς.

Με την τέταρτη παράγραφο διασφαλίζεται ότι τα οφέλη των παραπάνω διατάξεων θα έχουν και οι δανειολήπτες, των οποίων οι συμβάσεις έχουν καταγγελθεί ή η οφειλή τους από αυτές μετατράπηκε για οποιαδήποτε αιτία από ελβετικό φράγκο σε ευρώ, συμπεριλαμβανομένων και των δανείων που μετατράπηκαν σε ευρώ στο πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου 128 του ν. 5264/2025.

Τέλος, με την τελευταία παράγραφο, διασφαλίζεται ότι οι ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου δεν θίγουν και δεν περιορίζουν υφιστάμενες νόμιμες αξιώσεις ή δικαιώματα των δανειοληπτών από τη σύναψη των συμβάσεων δανείου σε ελβετικό φράγκο, είτε

αυτές προκύπτουν από τους όρους των συμβάσεων είτε, ασφαλώς, από ευνοϊκές για τους ίδιους δικαστικές αποφάσεις.

## **Άρθρο 8**

Με το άρθρο 8 εισάγονται διατάξεις, οι οποίες σκοπό έχουν να αντιμετωπίσουν υπέρμετρες και άδικες σε βάρος των εγγυητών διώξεις εκ μέρους των τραπεζών, και ιδίως των funds, για την ικανοποίηση των απαιτήσεων που αυτά διατηρούν κατά των πρωτοφειλετών.

Οι εγγυητές, στις περισσότερες των περιπτώσεων, έχουν παράσχει την εγγύησή τους, ενεργώντας καλόπιστα στο πλαίσιο σχέσεων εμπιστοσύνης, συχνά μάλιστα και εξάρτησης, με διάθεση να βοηθήσουν τον οφειλέτη, έχοντας κατά κανόνα διαβεβαιώσεις, με βάση τα δεδομένα του χρόνου χορήγησης των δανείων, ότι δεν θα χρειαστεί να γίνει χρήση της εγγύησης. Ο εγγυητής, σε κάθε περίπτωση, συμβάλλεται στη σύμβαση δανείου για να βοηθήσει τον δανειολήπτη και όχι για να τον υποκαταστήσει, κάνοντας όλο μάλιστα το χρέος δικό του. Οι τράπεζες και τα funds οφείλουν να αναγνωρίζουν και να σέβονται τον αλλότριο και επικουρικό χαρακτήρα του χρέους του εγγυητή. Ωστόσο, στην ακολουθούμενη σήμερα πρακτική, συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο. Οι πιστωτές εκμεταλλεύονται την αφιλοκερδή και αλτρουιστική στάση του εγγυητή, υποβάλλοντας αυτόν σε απηνείς διώξεις και πλειστηριασμούς, ακόμη και της κατοικίας τους.

Το πρόβλημα της εκμετάλλευσης των εγγυητών επιτείνεται και από το γεγονός ότι οι σχετικές συμβάσεις, κατά το σκέλος που αφορούν την εγγύηση, βρίθουν καταχρηστικών όρων. Οι εγγυητές υποχρεώνονται, με τα «ψιλά γράμματα» των συμβάσεων, να παραιτηθούν από την προστασία που τους παρέχει ο Αστικός Κώδικας. Μάλιστα, με αμετάκλητες δικαστικές αποφάσεις επί συλλογικών αγωγών, οι εν λόγω έχουν κριθεί καταχρηστικοί. Αυτό είχε οδηγήσει, μάλιστα, στο πλαίσιο της σχετικής δυνατότητας που προβλέπεται στο Ν. 2251/1994 για την προστασία των καταναλωτών, να απαγορευθεί η χρήση των όρων αυτών με την με αριθμό Ζ1 – 798 Υπουργικής απόφασης του Υπουργού Ανάπτυξης (ΦΕΚ Β 1353/11.07.2008), όπως πλέον αυτή ισχύει και με τις τροποποιήσεις της. Παρά ταύτα, οι τράπεζες και τα funds δεν διστάζουν να συνεχίζουν να κάνουν χρήση των καταχρηστικών αυτών όρων.

Με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου εισάγονται κανόνες που προστατεύουν τους εγγυητές περιορίζουν την ευθύνη τους μέσα στα πλαίσια εκείνα που δικαιολογεί ο επικουρικός χαρακτήρας της εγγύησης, τους παρέχουν τη δυνατότητα ρύθμισης της οφειλής τους και τους προστατεύουν από καταχρηστικές πρακτικές.

Ειδικότερα:

Με την πρώτη παράγραφο οριοθετείται η ευθύνη των εγγυητών όταν πρόκειται για απαίτηση, η οποία έχει μεταβιβαστεί σε funds, ανεξαρτήτως της νομικής μορφής υπό

την οποία τελείται η μεταβίβαση. Η μεταβίβαση των απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις στις εταιρείες τελεί υπό την υποχρέωση των τελευταίων να προβούν σε αναδιάρθρωση των εν λόγω δανείων. Αυτός, άλλωστε, είναι και ο λόγος που οι μεταβιβάσεις γίνονται σε πολύ χαμηλότερη αξία της ονομαστικής. Γι' αυτό και κάθε εταιρεία που διαχειρίζεται τέτοιες απαιτήσεις έχει ως υποχρέωση για τη χορήγηση της άδειας να καταθέτει εμπεριστατωμένη έκθεση με αρχές και μεθόδους αναδιάρθρωσης. Σε μία αναδιάρθρωση δεν μπορεί να απαιτείται από τον εγγυητή να αναλάβει την πλήρη ευθύνη για ένα αλλότριο δάνειο, την αποπληρωμή του οποίου επικουρικά εγγυήθηκε. Η ευθύνη του οριοθετείται γι' αυτό μέχρι το σημείο εκείνο που εγγυάται τα εύλογα κέρδη και οφέλη του νέου πιστωτή, δηλαδή της εταιρείας που ανέλαβε το δάνειο ή πίστωση (του fund). Έτσι, με την προτεινόμενη ρύθμιση, η ευθύνη του εγγυητή οριοθετείται, έχοντας ως βάση τη τιμή πώλησης του δανείου που αφορά η εγγύηση. Ως τιμή πώλησης του δανείου λαμβάνεται το ποσοστό στο οποίο αντιστοιχεί το ποσό αγοράς σε σχέση με τη συνολική ονομαστική αξία των απαιτήσεων. Για τον υπολογισμό του τελικού ποσού για την καταβολή του οποίου ευθύνεται ο εγγυητής εφαρμόζονται ποσοστά προσαύξησης. Προβλέπονται τα ίδια ποσοστά προσαύξησης που ορίζονται αντίστοιχα για την πρόβλεψη του δικαιώματος προαίρεσης.

Με την προτεινόμενη, επομένως, ρύθμιση εισάγεται ένα πλαφόν όσον αφορά την ευθύνη του εγγυητή, το οποίο αναμένεται να προσφέρει μία τεράστια ανακούφιση σε μία μεγάλη κατηγορία συμπολιτών μας που αντιμετωπίζουν σήμερα την απειλή των πλειστηριασμών. Η διάταξη δεν εμποδίζει ασφαλώς τον αγοραστή του δανείου της πίστωσης να διεκδικήσει από τον πρωτοφειλέτη το υπόλοιπο ποσόν.

Για τη διασφάλιση της εισαγόμενης προστασίας ρητά ορίζεται ότι το ανωτέρω όριο εξακολουθεί να ισχύει και αν η απαίτηση επιστρέψει στο πιστωτικό ή χρηματοδοτικό ίδρυμα.

Με τη δεύτερη παράγραφο, στο πλαίσιο των περιπτώσεων της προηγούμενης παραγράφου, ο εγγυητής ανακτά το λεγόμενο δικαίωμα διζήσεως, κατά το άρθρο 855 Αστικού Κώδικα, δηλ. το δικαίωμα να αρνηθεί την καταβολή της οφειλής μέχρι ο δανειστής να επιχειρήσει αναγκαστική εκτέλεση εναντίον του πρωτοφειλέτη, ώστε να αμυνθεί σε περιπτώσεις που οι πλειστηριασμοί γίνονται για πρακτικούς λόγους των πιστωτών σε βάρος του παρά το γεγονός ότι ο πρωτοφειλέτης διαθέτει περιουσία.

Με την τρίτη παράγραφο παρέχεται η δυνατότητα στον εγγυητή να ρυθμίσει την οφειλή του, είτε έχει απέναντί του ως πιστωτή την τράπεζα είτε το fund. Πράγματι, ο εγγυητής, σε πολλές περιπτώσεις αγνοεί το γεγονός ότι ο πρωτοφειλέτης δεν πληρώνει τις δόσεις του και επίκειται η καταγγελία της σύμβασης, ενώ και οι τράπεζες και οι εταιρείες διαχείρισης δεν του παρέχουν την αντίστοιχη ενημέρωση. Το αποτέλεσμα είναι να αιφνιδιάζεται από την καταγγελία του δανείου, την οποία και αδυνατεί άμεσα να αποπληρώσει. Με την προτεινόμενη διάταξη καθιερώνεται το δικαίωμα του εγγυητή να ρυθμίσει την οφειλή του από τη σύμβαση στη διάρκεια που

εναπόμενε για την αποπληρωμή του δανείου κατά το χρόνο καταγγελίας του, προσαυξημένη κατά τουλάχιστον πέντε έτη. Σε περίπτωση που πρόκειται για σύμβαση ανοικτής πίστωσης, η εν λόγω περίοδος ρύθμισης ανέρχεται σε επτά έτη.

Τέλος, με την τέταρτη παράγραφο διευκρινίζεται ρητά ότι δεν εφαρμόζονται γενικοί όροι των συμβάσεων δανείων ή πιστώσεων με πιστωτικά ή χρηματοδοτικά ιδρύματα που έχουν κριθεί αμετάκλητα ως καταχρηστικοί με βάση δικαστικές αποφάσεις επί συλλογικών αγωγών, με την παράλληλη όμως επισήμανση ότι για τα ζητήματα που ρυθμίζουν οι όροι αυτοί εφαρμόζονται οι αντίστοιχες διατάξεις του Αστικού Κώδικα. Είναι απαράδεκτο εγγυητές, χωρίς καμία διαπραγματευτική δύναμη στη διαμόρφωση των όρων, να στερούνται το πρότυπο προστασίας που ο ίδιος ο νόμος, εν προκειμένω δηλαδή το θεμελιώδες νομοθέτημα του Αστικού Κώδικα, καθιερώνει. Η ισχύς της προτεινόμενης διάταξης αναμένεται να συνεισφέρει στην απαλλαγή από χρέη αξιόλογου αριθμού εγγυητών, απέναντι στους οποίους οι τράπεζες και τα funds επέδειξαν αλαζονική και καταχρηστική συμπεριφορά.

## **Άρθρο 9**

Με το άρθρο 9 θεσπίζεται ο ειδικός ακατάσχετος επαγγελματικός τραπεζικός λογαριασμός.

Η περιορισμένη πρόσβαση σημαντικού αριθμού επιχειρήσεων, ελεύθερων επαγγελματιών και αγροτικών εκμεταλλεύσεων σε αποτελεσματικά εργαλεία ρύθμισης οφειλών και χρηματοδότησης, σε συνδυασμό με τις συνθήκες μειωμένης ρευστότητας που επικρατούν στην αγορά, δυσχεραίνει την ομαλή συνέχιση της οικονομικής τους δραστηριότητας. Ιδίως για τις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις, η κατάσχεση ή η δέσμευση του συνόλου των διαθέσιμων χρηματικών ποσών σε τραπεζικό λογαριασμό μπορεί να καταστήσει αντικειμενικά αδύνατη την κάλυψη ακόμη και βασικών λειτουργικών υποχρεώσεων.

Η εφαρμογή μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης χωρίς πρόβλεψη ενός ελάχιστου επιπέδου προστασίας της αναγκαίας επιχειρηματικής ρευστότητας ενδέχεται να οδηγήσει σε αναστολή της δραστηριότητας, απώλεια θέσεων εργασίας, αδυναμία καταβολής φόρων και ασφαλιστικών εισφορών και διακοπή των συναλλαγών με προμηθευτές. Κατά συνέπεια, περιορίζεται όχι μόνο η δυνατότητα επιβίωσης της επιχείρησης, αλλά και η πραγματική δυνατότητα αποπληρωμής των οφειλών της.

Για τον λόγο αυτό, με την προτεινόμενη διάταξη θεσπίζεται ειδικός ακατάσχετος επαγγελματικός τραπεζικός λογαριασμός για τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που ασκούν επιχειρηματική ή αγροτική δραστηριότητα, συμπεριλαμβανομένων των φορέων που διατηρούν αγροτική εκμετάλλευση, καθώς και των Ομάδων Παραγωγών και των Αγροτικών Συνεταιρισμών.

Ο λογαριασμός αυτός προορίζεται αποκλειστικά για την είσπραξη εσόδων από ηλεκτρονικές συναλλαγές και για την κάλυψη αναγκαίων υποχρεώσεων που συνδέονται άμεσα με τη συνέχιση της οικονομικής δραστηριότητας. Στις υποχρεώσεις αυτές περιλαμβάνονται ιδίως η καταβολή των αποδοχών των εργαζομένων, των ασφαλιστικών εισφορών, των φόρων και λοιπών οφειλών προς το Δημόσιο, η εξόφληση υποχρεώσεων προς προμηθευτές και άλλων λειτουργικών δαπανών.

Η προστασία του λογαριασμού δεν θεσπίζεται κατά τρόπο απόλυτο ή απεριορίστο, αλλά έως ένα ανώτατο ποσό, το οποίο προσδιορίζεται με βάση αντικειμενικά και εξατομικευμένα κριτήρια, όπως ο κύκλος εργασιών, ο αριθμός των εργαζομένων, η μισθολογική δαπάνη, οι φορολογικές και ασφαλιστικές υποχρεώσεις, τα λειτουργικά έξοδα και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της οικείας δραστηριότητας. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται ισορροπία μεταξύ, αφενός, της ανάγκης προστασίας της ελάχιστης αναγκαίας ρευστότητας και, αφετέρου, της διασφάλισης των δικαιωμάτων του Δημοσίου, των φορέων κοινωνικής ασφάλισης και των λοιπών πιστωτών.

Η προτεινόμενη ρύθμιση αποσκοπεί στη διατήρηση της βιωσιμότητας των επιχειρήσεων και των αγροτικών εκμεταλλεύσεων, στην προστασία των θέσεων εργασίας, στη συνέχιση της παραγωγικής και συναλλακτικής τους δραστηριότητας και στην ενίσχυση της δυνατότητάς τους να εκπληρώνουν με συνέπεια τις υποχρεώσεις τους. Παράλληλα, ενθαρρύνει τη χρήση ηλεκτρονικών συναλλαγών, ενισχύει τη διαφάνεια των πληρωμών και συμβάλλει στη σταθερότητα της πραγματικής οικονομίας.

Οι ειδικότεροι όροι, τα κριτήρια υπαγωγής, ο τρόπος υπολογισμού και αναπροσαρμογής του προστατευόμενου ποσού, οι επιτρεπόμενες συναλλαγές, οι μηχανισμοί ελέγχου, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο ζήτημα εφαρμογής καθορίζονται με κοινή υπουργική απόφαση.

## **Άρθρο 10**

Με το άρθρο 10 θεσπίζονται μέτρα για την προαγωγή της διαφάνειας στις τραπεζικές χρεώσεις και προστασία της πρόσβασης των καταναλωτών στις τραπεζικές υπηρεσίες.

Σε μία εξαιρετικά δυσχερή για τους καταναλωτές συγκυρία, οι τράπεζες εκμεταλλευόμενες τη θέση και την ισχύ τους, τον ανεπαρκή ανταγωνισμό αλλά και την ελλιπή εποπτεία όσον αφορά την προάσπιση των συμφερόντων των καταναλωτών, δεν διστάζουν να κερδοσκοπούν ασύδοτα όσον αφορά τις προμήθειες, αυξάνοντας περαιτέρω το ύψος τους ή ανακαλύπτοντας νέες αφορμές ή τεχνικές χρεώσεων σε βάρος των καταναλωτών και των μικρών επιχειρήσεων, ή, ακόμη περαιτέρω, να επιδιώκουν σε δανειακές συμβάσεις την αύξηση των περιθωρίων κέρδους τους.

Το ΠΑΣΟΚ ανέδειξε το θέμα των υπέρογκων και καταχρηστικών χρεώσεων, όπως άλλωστε και το θέμα αδιαφανών πρακτικών στην αναπροσαρμογή των επιτοκίων, καταθέτοντας τρεις φορές (Δεκέμβριο 2024, Ιούλιο 2025, Απρόλιο 2026) σχετική τροπολογία που υποχρέωσε την Κυβέρνηση σε νομοθετική παρέμβαση. Ωστόσο, τα μέτρα που τελικά έλαβε η Κυβέρνηση, απαντώντας κάθε φορά στην αντίστοιχη πρωτοβουλία του ΠΑΣΟΚ, ήταν περιορισμένα και κατώτερα των προσδοκιών, αφήνοντας στην πραγματικότητα στο απυρόβλητο την εκτεταμένη αντικοινωνική πρακτική των υπέρογκων και αδιαφανών χρεώσεων και προμηθειών των τραπεζών στις καθημερινές τραπεζικές συναλλαγές. Αναπόφευκτα, η ανοχή της αυτή αντί να οδηγεί στη μείωση και την εξάλειψη των καταχρηστικών τραπεζικών πρακτικών, ενθάρρυνε την αλαζονεία των τραπεζών. Είναι αξιοσημείωτο ότι, σχεδόν αμέσως μετά την τελευταία τροπολογία της Κυβέρνησης, αυτή του άρθρου 251 του ν. 5222/2025, συστημικές τράπεζες, ακολουθώντας πρακτικές που διεθνώς έχουν κριθεί καταχρηστικές, με την παροχή προσχηματικών πακέτων υπηρεσιών πληρωμής δίχως τη ρητή συγκατάθεση των καταναλωτών, επέβαλλαν σε εκατομμύρια λογαριασμούς καταθέσεων μηνιαίες χρεώσεις, διασφαλίζοντας έτσι ετησίως αθέμιτα κέρδη πολλών δεκάδων εκατομμυρίων ευρώ.

Η κερδοφορία των τραπεζών από προμήθειες και χρεώσεις έχει ξεπεράσει σήμερα κάθε προσδοκία. Ενδεικτικά, τα καθαρά κέρδη των τεσσάρων συστημικών τραπεζών το 2025 ανήλθαν σε 4,65 δισ. ευρώ έναντι 4,53 δισ. ευρώ το 2024 και 3,64 δισ. ευρώ το 2023. Τα έσοδα από τις προμήθειες για τις συστημικές τράπεζες ανήλθαν σε 2,5 δισ. το 2025, έναντι 2,15 δισ. το 2024 και 1,80 δισ. το 2023, καταγράφοντας γεωμετρική πρόοδο. Η κερδοφορία αυτή δεν εδράζεται σε μια υγιή πιστωτική επέκταση προς νοικοκυριά και επιχειρήσεις, αλλά στηρίζεται, μεταξύ άλλων, στην περαιτέρω διεύρυνση της ψαλίδας μεταξύ επιτοκίων καταθέσεων και χορηγήσεων, καθώς και σε ένα σύνθετο και διαρκώς διευρυνόμενο πλαίσιο, συχνά καταχρηστικών, χρεώσεων.

Η αύξηση αυτή εκδηλώνεται, την ίδια στιγμή που η πρόσβαση των καταναλωτών στις τραπεζικές υπηρεσίες και η ανάγκη εξυπηρέτησης στα τραπεζικά καταστήματα, καθίσταται ιδιαίτερα δυσχερής και, δυστυχώς, αντικείμενο οικονομικής εκμετάλλευσης. Οι τράπεζες έχουν μειώσει τα καταστήματά τους στο μισό του μέσου όρου των τραπεζών της Ευρωζώνης (συγκρίνοντας ανά 100.000 κατοίκους), τη στιγμή μάλιστα που η χώρα μας διαφέρει πολύ από τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες τόσο ως προς το σύνθετο της γεωμορφολογίας της, όσο και λόγω της νησιωτικότητάς της. Ήδη δύο συστημικές τράπεζες έχουν περιορίσει τη λειτουργία των ταμείων τους σε ελάχιστες ώρες κάθε εργάσιμης ημέρας. Ο πολίτης για να ανοίξει ακόμη και ένα λογαριασμό πρέπει να κλείσει ραντεβού μετά από πολλές ημέρες. Οι χρεώσεις στο διαδίκτυο υπερβαίνουν κατά πολύ το μέσο όρο των άλλων χωρών, ενώ στα καταστήματα των τραπεζών είναι εξοντωτικές. Ενώ οι τράπεζες εκμεταλλεύονται τις καταθέσεις των πολιτών με ασήμαντο κόστος, δεν διστάζουν την ίδια στιγμή να «εφευρίσκουν» νέες αφορμές χρέωσης των καταθέσεων και να χρεώνουν τελικά και την απλή συναλλακτική επαφή με τον πελάτη.

Το παρόν άρθρο, το οποίο στηρίζεται, κατά μεγάλο μέρος, στις προηγούμενες νομοθετικές του πρωτοβουλίες, έρχεται να θέσει φραγμό σε πρακτικές αδιαφάνειας και εκμετάλλευσης της αδυναμίας και ανάγκης των καταναλωτών. Ειδικότερα:

Το άρθρο 8 αντιμετωπίζει, με ευθύ και καίριο τρόπο, το φαινόμενο των ασύδοτων χρεώσεων, εξόδων και προμηθειών εκ μέρους των τραπεζών. Κατά πάγια, άλλωστε, εθνική και διεθνή νομολογία, που στηρίζεται σε κοινοτικές οδηγίες, οι τράπεζες δεν επιτρέπεται να χρεώνουν τους καταναλωτές για υπηρεσίες για τις οποίες καταβάλλεται ήδη τίμημα (αδιαφανής διπλοχρέωση) ή για ενέργειες που αφορούν την εκπλήρωση υποχρεώσεων που οι τράπεζες εκ του νόμου έχουν προς τους πελάτες τους ή για ενέργειες που αφορούν την προστασία των δικών τους συμφερόντων. Όταν μάλιστα δικαιολογείται, η επιβολή εξόδων σε βάρος των πελατών, λόγω του κόστους που η τράπεζα υποβάλλεται, η χρέωση δεν μπορεί να υπερβαίνει το πραγματικό αυτό κόστος.

Παρά ταύτα, στις περισσότερες των περιπτώσεων, οι τράπεζες χρεώνουν σήμερα ουσιαστικά υποχρεώσεις που έχουν απέναντι στους καταναλωτές στο πλαίσιο της βασικής σύμβασης που τις συνδέει με αυτούς, για την εκπλήρωση των οποίων δεν δικαιολογείται να αξιώνουν οποιουδήποτε είδους αμοιβή ή έξοδα. Οι χρεώσεις, εξάλλου, διαμορφώνονται συχνά σε τέτοια ύψη που είναι φανερό ότι δεν έχουν να κάνουν σε τίποτα με την κάλυψη οποιουδήποτε λειτουργικού κόστους και αποβλέπουν απλά και μόνο στην εκμετάλλευση της διαπραγματευτικής αδυναμίας των καταναλωτών και στην κερδοσκοπία σε βάρος τους. Ειδικότερα:

Με την πρώτη παράγραφο του άρθρου απαγορεύεται ρητά και κατηγορηματικά στις τράπεζες

- να χρεώνουν λογαριασμούς καταθέσεων με έξοδα διατήρησης ή διαχείρισης,
- να χρεώνουν λογαριασμούς καταθέσεων που χρησιμοποιούνται ως λογαριασμοί πληρωμών με συνδρομές για πακέτα υπηρεσιών για τα οποία ο καταναλωτής δεν έχει παράσχει τη ρητή συγκατάθεσή του,
- να χρεώνουν την ηλεκτρονική χορήγηση ενημέρωσης για την κίνηση των λογαριασμών ή την αποστολή τακτικών ενημερώσεων,
- να χρεώνουν ενέργειες που συνδέονται με τη σύναψη συμβάσεων e-banking από τις οποίες εξοικονομούν μεγάλο λειτουργικό κόστος
- να χρεώνουν την έκδοση ή την επανέκδοση καρτών όταν αποβλέπουν στις τεράστιες προμήθειες που εισπράττουν από τη χρήση τους ως μέσο πληρωμής,
- να χρεώνουν την εξέταση της πιστοληπτικής ικανότητας του ενδιαφερόμενου για τη λήψη δανείου ή να χρεώνουν λειτουργικά ή διαχειριστικά έξοδα για τη χορήγηση δανείου,
- να χρεώνουν έξοδα για τη ρύθμιση των οφειλών του δανειολήπτη,
- να αξιώνουν, πέραν των τόκων, πρόσθετες αμοιβές με διάφορα προσχήματα από συμβάσεις δανείων,

- να αξιώνουν σημαντικά μάλιστα ποσά προκειμένου να χορηγήσουν στον δανειολήπτη ένα απλό αντίγραφο της σύμβασης δανείου του ή την εξέλιξη της αποπληρωμής του δανείου του,
- να αξιώνουν, ομοίως, υπερβολικά ποσά για τη χορήγηση μίας βεβαίωσης ή την παροχή μίας ενημέρωσης, πράγματα που είναι υποχρέωσή τους στο πλαίσιο της σχέσης που υφίσταται,
- να απαιτούν έξοδα για τη νομιμοποίηση ή την πληροφόρηση των κληρονόμων,
- να απαιτούν χρήματα από τον πελάτη προκειμένου να ακυρώσουν μία παράνομη συναλλαγή που αυτός έχει διαπιστώσει να έχει λάβει χώρα.

Η δεύτερη παράγραφος αντιμετωπίζει τις καταχρηστικές πρακτικές των υπέρογκων χρεώσεων που αφορούν τις διατραπεζικές συναλλαγές στα καταστήματα. Οι χρεώσεις αυτές είναι, σε σύγκριση με αυτά των άλλων χωρών, πολλαπλάσια υψηλές, εκκινώντας ήδη από διψήφιο ποσόν για τις μεταβιβάσεις μικρών ποσών και κλιμακώνονται μάλιστα, ανάλογα με το ύψος του ποσού, δίχως αυτό να δικαιολογείται από πρόσθετο λειτουργικό κόστος, και φθάνουν έτσι σε ακόμη πιο απαράδεκτα υψηλά επίπεδα. Είναι φανερό ότι οι χρεώσεις αυτές έχουν χάσει πλέον τον χαρακτήρα τους ως κίνητρα για τη ενθάρρυνση των διαδικτυακών συναλλαγών και, περισσότερο, αποβλέπουν τελικά στην εκμετάλλευση ειδικών καταστάσεων ή αναγκών ή αδυναμιών των πελατών. Αυτό που διαφοροποιεί την υπηρεσία μεταφοράς κεφαλαίου με έμβασμα στο ταμείο από την αντίστοιχη της ψηφιακής είναι το υψηλότερο μόνο λειτουργικό κόστος που συνεπάγεται η διεκπεραίωση εντός του καταστήματος. Υπό το πρίσμα αυτό προβλέπεται με την δεύτερη παράγραφο ότι οι χρεώσεις των τραπεζών για εντολές στο κατάστημα για μεταφορά κεφαλαίου σε λογαριασμό άλλης τραπεζής δεν μπορεί να υπερβαίνουν το ύψος της χρέωσης που ισχύει για την ψηφιακή μεταφορά κεφαλαίου, προσ αυξημένης με το εύλογο λειτουργικό κόστος που συνεπάγεται η αποστολή του εμβάσματος.

Οι τράπεζες δεν μπορούν, εξάλλου, να αφίστανται του κοινωνικού ρόλου που επιτελούν και να υποχρεώνουν σε αντίστοιχες επιβαρύνσεις εκείνους ιδίως τους καταναλωτές που έχουν εγγενείς δυσκολίες, λόγω ηλικίας, αναπηρίας ή σοβαρής ασθένειας ή άλλη αποδεδειγμένη αδυναμία εξοικείωσης με ψηφιακές συναλλαγές. Άλλωστε, έχει αποδειχθεί ως μία βασική αιτία εξάπλωσης των απατηλών ηλεκτρονικών συναλλαγών η εξώθηση σε ψηφιακές συναλλαγές προσώπων που έχουν εμφανή αδυναμία να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της τεχνολογίας. Με την τρίτη, λοιπόν, παράγραφο προβλέπεται ότι τα φυσικά πρόσωπα που ανήκουν στις ευάλωτες αυτές κατηγορίες έχουν τη δυνατότητα να διενεργούν τουλάχιστον τρεις φορές το μήνα διατραπεζική συναλλαγή στο κατάστημα με χρέωση το ύψος που ορίζεται για την αντίστοιχη διαδικτυακή συναλλαγή. Επιπροσθέτως, προβλέπεται ότι κάθε φυσικό πρόσωπο δικαιούται δύο φορές το έτος να διενεργήσει διατραπεζική συναλλαγή στο κατάστημα με κόστος το ποσόν που ορίζεται για την αντίστοιχη διαδικτυακή συναλλαγή.

Οι παράγραφοι 4 έως 6 δημιουργούν ουσιαστικά ένα μηχανισμό ελέγχου για κάθε υφιστάμενη ή εμφανιζόμενη χρέωση με βάση τις αρχές που εκτέθηκαν πιο πάνω. Οι τράπεζες υποχρεούνται, με την πρόβλεψη των χρεώσεων, να διευκρινίζουν την αιτία της χρέωσης, δηλαδή αν αυτή αφορά αμοιβή τους για παροχή υπηρεσίας ή την κάλυψη λειτουργικής τους δαπάνης και να αιτιολογούν το εύλογο ύψος της. Η απαίτηση αυτή προάγει τον ανταγωνισμό στις τραπεζικές υπηρεσίες, αποκαλύπτοντας και ελέγχοντας το θεμέλιο της χρέωσης, και αναμένεται να συνεισφέρει στην πρόληψη και καταστολή αδιαφανών και αυθαίρετων χρεώσεων, καθώς θα διευκολύνει, με τη δήλωση της αιτίας, τον έλεγχο της διαφάνειας και της καταχρηστικότητάς τους.

Με αφορμή και τη συντελούμενη, ιδίως το τελευταίο έτος, πώληση των ATM καθίσταται σαφές πόσο σημαντικό είναι, ιδίως στην παρούσα συγκυρία, να διασφαλιστεί η πρόσβαση των καταναλωτών στους λογαριασμούς τους και τις τραπεζικές υπηρεσίες. Την πρόσβαση αυτή υπονομεύουν ήδη υφιστάμενες πρακτικές συστημικών τραπεζών, οι οποίες έχουν περιορίσει σε τρεις ή και λιγότερο ακόμη ώρες, και όχι μάλιστα ώρες αιχμής, την καθημερινή λειτουργία των ταμείων τους για τους πελάτες, δυσχεραίνοντας πολλές φορές και τη ταχεία διεκπεραίωση κρίσιμων εμπορικών συναλλαγών. Γι' αυτό και με την έβδομη παράγραφο οι τράπεζες υποχρεώνονται να παρέχουν πρόσβαση για τους πελάτες σε ταμειακές συναλλαγές τουλάχιστον για πέντε ώρες σε κάθε εργάσιμη ημέρα.

Μία βασική δικαιολογία των τραπεζών απέναντι στην κριτική που τους ασκούνταν για τη μείωση των καταστημάτων τους, ήταν ότι παρείχαν τη δυνατότητα στους πελάτες τους να διενεργούν τις συναλλαγές που αφορούν τη σχέση τους με την τράπεζα χωρίς κόστος μέσω των αυτοματοποιημένων ταμειακών/ταμειολογικών μηχανημάτων (ATM). Η μείωση ή η πώληση των ATM σε τρίτες εταιρίες δυσκολεύει ακόμη περαιτέρω την πρόσβαση, ενώ υποχρεώνει τους καταναλωτές σε περισσότερες διατραπεζικές συναλλαγές και πρόσθετες χρεώσεις. Έτσι, με την όγδοη παράγραφο προβλέπεται ότι κάθε τράπεζα θα πρέπει να διαθέτει στην Επικράτεια τουλάχιστον τριπλάσιο αριθμό ATM σε σχέση με τον αριθμό των καταστημάτων της στη χώρα, και δίχως να υπολογίζονται, ασφαλώς, τα ATM που βρίσκονται στα καταστήματα των τραπεζών. Προβλέπεται δε ότι η τράπεζα μπορεί να παρέχει τη δυνατότητα αυτή και μέσω συνεργαζόμενων τρίτων που είναι κάτοχοι ATM. Για την περίπτωση που η τράπεζα δεν πληροί και για όσο καιρό δεν πληροί την προδιαγραφή αυτή, δεν θα μπορεί να εισπράττει κανενός είδους προμήθεια για διαδικτυακές τραπεζικές συναλλαγές μέχρι το ποσόν των 5.000 ευρώ ημερησίως ή και για διατραπεζικές συναλλαγές στο κατάστημα μέχρι το ποσόν των 1.000 ευρώ ημερησίως.

Τέλος, διαμορφώνεται ένα αποτελεσματικότερο σύστημα επιβολής κυρώσεων στους παραβάτες των προηγούμενων απαγορεύσεων. Προκειμένου να υπάρχει αποτελεσματική αποτροπή των καταχρηστικών χρεώσεων και τήρηση του νόμου είναι επιβεβλημένη η πρόβλεψη επιβολής τέτοιων διοικητικών κυρώσεων που διασφαλίζουν την εξουδετέρωση του παράνομου οφέλους αλλά και την επιστροφή των αδικαιολόγητων επιβαρύνσεων στους καταναλωτές. Έτσι, με την παρ. 11 το ύψος

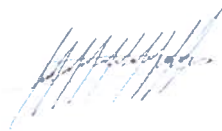
των προστίμων που μπορούν να επιβληθούν σε τράπεζες και παρόχους υπηρεσιών πληρωμής επεκτείνεται πέραν του ορίου που προβλέπει το άρθρο 13α του ν. 2251/1994, προκειμένου οι κυρώσεις να είναι τέτοιες που να εξουδετερώνουν τα οφέλη που αντλούν από τις παραβάσεις. Σύμφωνα δε με την παρ. 12 η Ανεξάρτητη Αρχή Εποπτείας της Αγοράς και Προστασίας του Καταναλωτή μπορεί να αποδέχεται, στο πλαίσιο της ασκούμενης εποπτείας, την ανάληψη από τα πιστωτικά ιδίως ιδρύματα συγκεκριμένων δεσμεύσεων για την επιστροφή των αδικαιολόγητων χρεώσεων στους καταναλωτές προκειμένου να υπάρχει ηπιότερη μεταχείριση. Ενόψει της σημασίας των εν λόγω παραβάσεων για το καταναλωτικό κοινό, προβλέπεται η υποχρέωση διεκπεραίωσης και αξιολόγησης των σχετικών καταγγελιών σε ορισμένο χρονικό διάστημα.

### **Οι προτείνοντες Βουλευτές**

**Ανδρουλάκης Νικόλαος**



**Μπιάγκκης Δημήτριος**



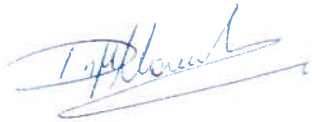
**Τσίμαρης Ιωάννης**



**Γερουλάνος Παύλος**



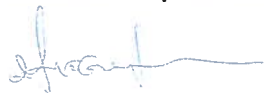
**Μάντζος Δημήτριος**



**Χρηστίδης Παύλος**



**Αποστολάκη Μιλένα**



Αποστολάκης Ευάγγελος



Αυλωνίτης Αλέξανδρος



Αχμέτ Ιλχάν



Βατσινά Ελένη



Γιαννακοπούλου Κωνσταντίνα (Νάντια)



Γιαννακούρας Ευάγγελος



Γρηγοράκου Παναγιώτα (Νάγια)



Δουδωνής Παναγιώτης



Θρασκιά Ουρανία (Ράνια)



Καζάνη Αικατερίνη



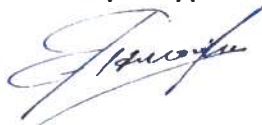
Κατρίνης Μιχάλης



Κουκουλόπουλος Παρασκευάς (Πάρις)



Λιακούλη Ευαγγελία



Μιχαηλίδης Σταύρος



Μουλκιώτης Γεώργιος



Νικητιάδης Γεώργιος



Νικολαΐδης Αναστάσιος



Πάνας Απόστολος



Παπανδρέου Γεώργιος



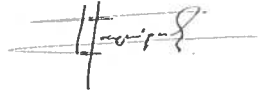
Παππάς Πέτρος



Παραστατίδης Στέφανος



Παρασύρης Φραγκίσκος



Πουλάς Ανδρέας



Σπυριδάκη Αικατερίνη



Σταρακά Χριστίνα



Χνάρης Εμμανουήλ



Χουρδάκης Μιχαήλ



Χριστοδουλάκης Εμμανουήλ

